

Informasjonsmøte

Reguleringsplanforslag for bybane og sykkel sentrum-Sandviken

17.11.2026

SAMMEN OM

Miljøløftet

Bergen kommune | Alver kommune | Askøy kommune | Bjørnafjorden kommune | Øygarden kommune
Vestland fylkeskommune | Jernbanedirektoratet | Statens vegvesen | Statsforvaltaren i Vestland

Agenda

- Innledning
- Presentasjon av reguleringsplanen
- Informasjon om videre prosess
- Hvor finnes dokumentene
  - Pause
- Spørsmål

SAMMEN OM
Miljøløftet

Introduksjon

SAMMEN
OM

Miljøløftet

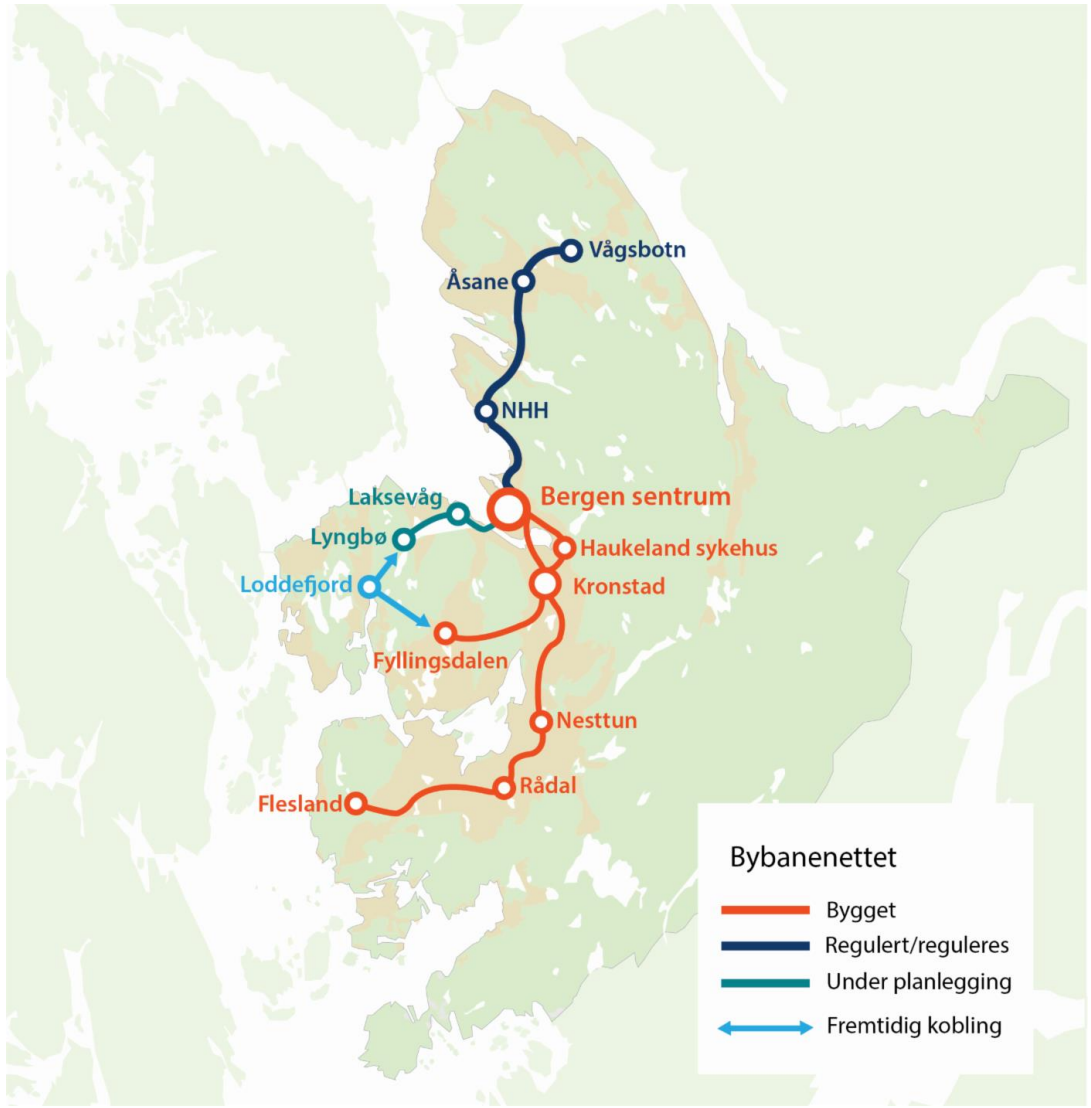
Bergen kommune | Alver kommune | Askøy kommune | Bjørnafjorden kommune | Øygarden kommune
Vestland fylkeskommune | Jernbanedirektoratet | Statens vegvesen | Statsforvaltaren i Vestland

Fakta om Bybanen

- Kombinerer egenskapene til forstadsbane og trikk
- Ryggraden i kollektivsystemet, i samspill med buss
- Ca. 80 000 passasjerer hver dag, på hverdager
- 26,3 millioner påstigninger i 2025
- Grunnlag for en effektiv arealplanlegging og forutsigbarhet

Bybanenettet

BT1 til Nesttun: 9,8 km – 15 holdeplasser – **2010**

BT2 til Lagunen: 3,6 km – 5 holdeplasser – **2013**

BT3 til Flesland flyplass: 6,5 km – 7 holdeplasser – **2016/17**

BT4 til Fyllingsdalen: 10 km – 8 nye holdeplasser – **2022**

BT5 til Åsane: 12,7 km – 14 holdeplasser

- Reguleringsplaner vedtatt 2023
- Oppstart reguleringsplaner for ny løsning sentrum – Sandviken 2025

KDP Kollektiv vest: kommunedelplan kollektiv Laksevåg

- Planlegging pågår

SAMMEN OM
Miljøløftet

Målsetting for Bybanen

Bybanen skal styrke bymiljøet

Bybanen skal gi en trygg og effektiv reise

SAMMEN OM
Miljøløftet

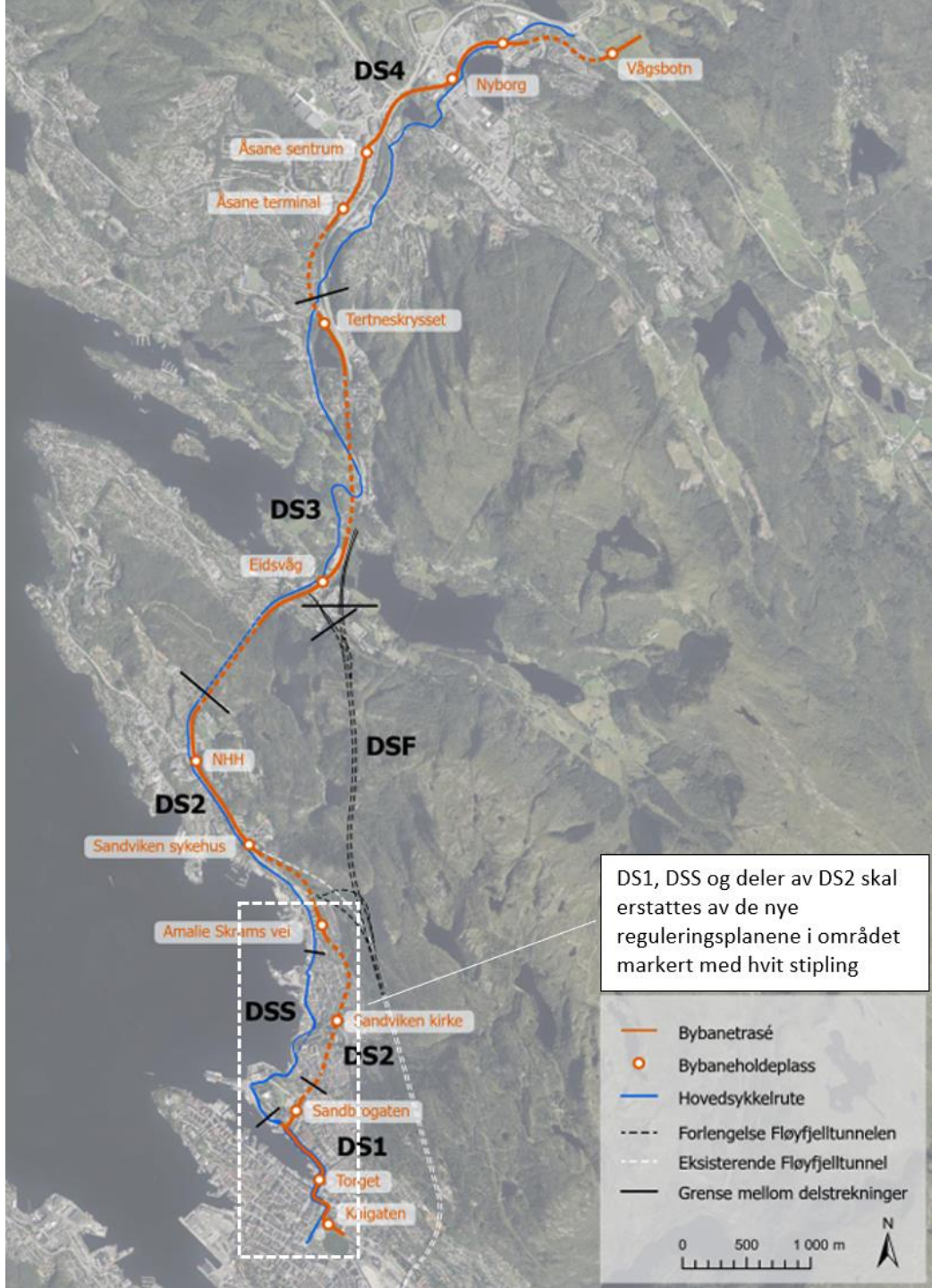
Bybanen Kaigaten - Åsane

- Vedtak reguleringsplaner 2023 inkluderte:
  - Banetrasé sentrum – Åsane
  - Hovedsykkelrute sentrum – Åsane
  - Forlenget Fløyfjelltunnel

- Høst 2024: vedtak i Bergen bystyre om ny regulering med bane i tunnel fra sentrum til Sandviken

- Byrådet vedtok oppstart av planarbeidet i januar 2025, og det ble meldt oppstart januar-februar 2025

- Planforslag for sentrum-Sandviken er nå lagt ut på offentlig ettersyn med høringsfrist 12.desember.

Bestilling fra bystyret

Plan- og bygningsetaten har utarbeidet planforslag ut fra politiske vedtak (2024 og 2025).

Dette er bestillingen vi har lagt til grunn for vårt arbeid:

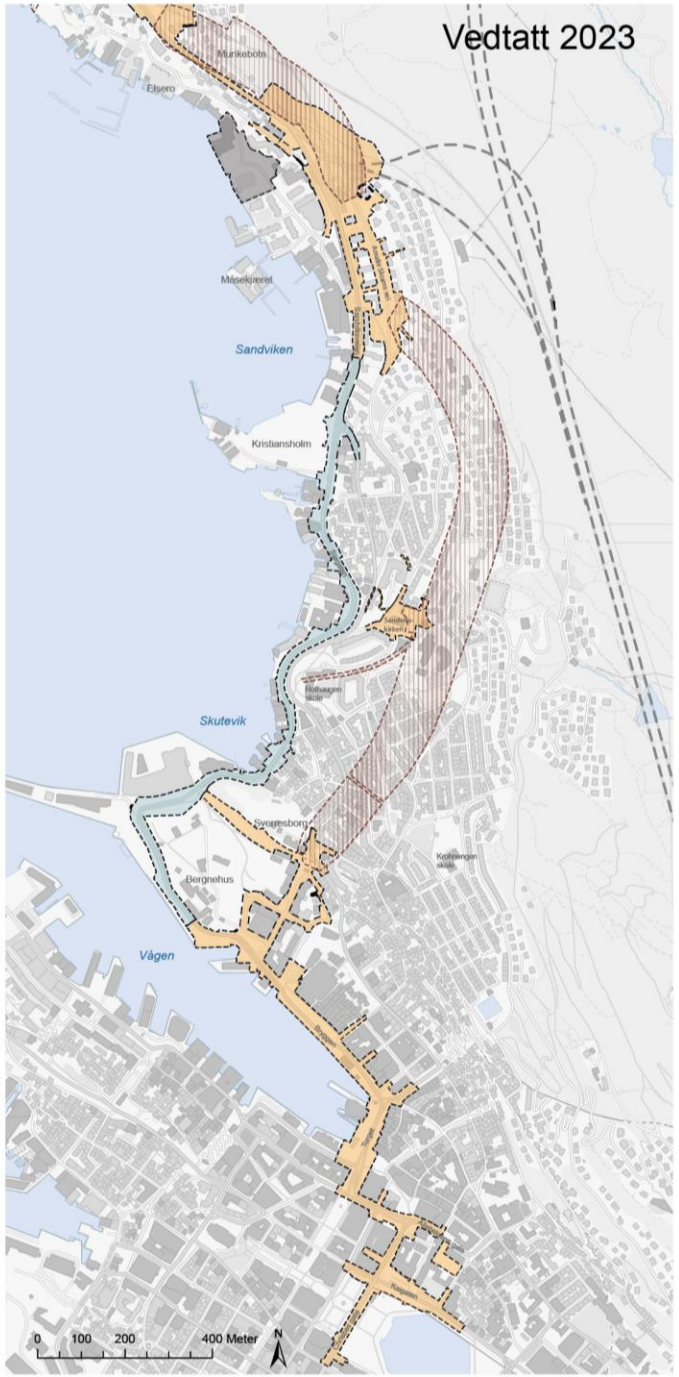
- Bybanetrasé i sentrum
  - Kaigaten – Allehelgensgate – Heggebakken
- Bybanetrasé i tunnel
  - fra Heggebakken til Slaktehustomten, underjordisk holdeplass ved Sverresborg.
- Bybanetrasé i dagen i Sandviken
  - Sjøgaten – Sandviksveien
- Sykkel i sentrum – hovedsykkelrute gjennom sentrum
- Sykkel i Sandviken
  - Vurdere sykkelrute i "øvre" eller "nedre" trasé gjennom Sandviken.

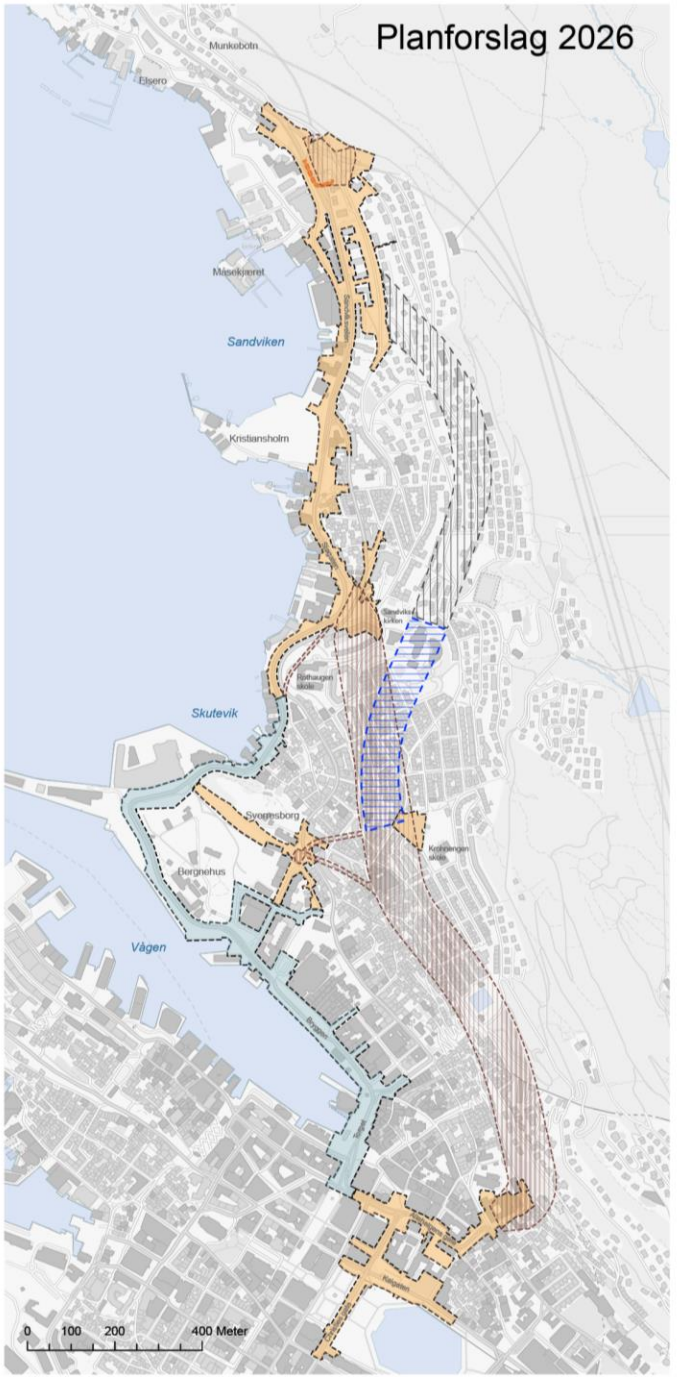

Illustrasjon fra oppstart

Planområdet

- Baneplanen:
  - Plan ID 71720000. BERGENHUS. BYBANEN, DELSTREKNING KAIGATEN – SANDVIKEN
- Sykkelplanen:
  - Plan ID 71730000. BERGENHUS. HOVEDSYKKELRUTE, TORGET - SKUTEVIKEN

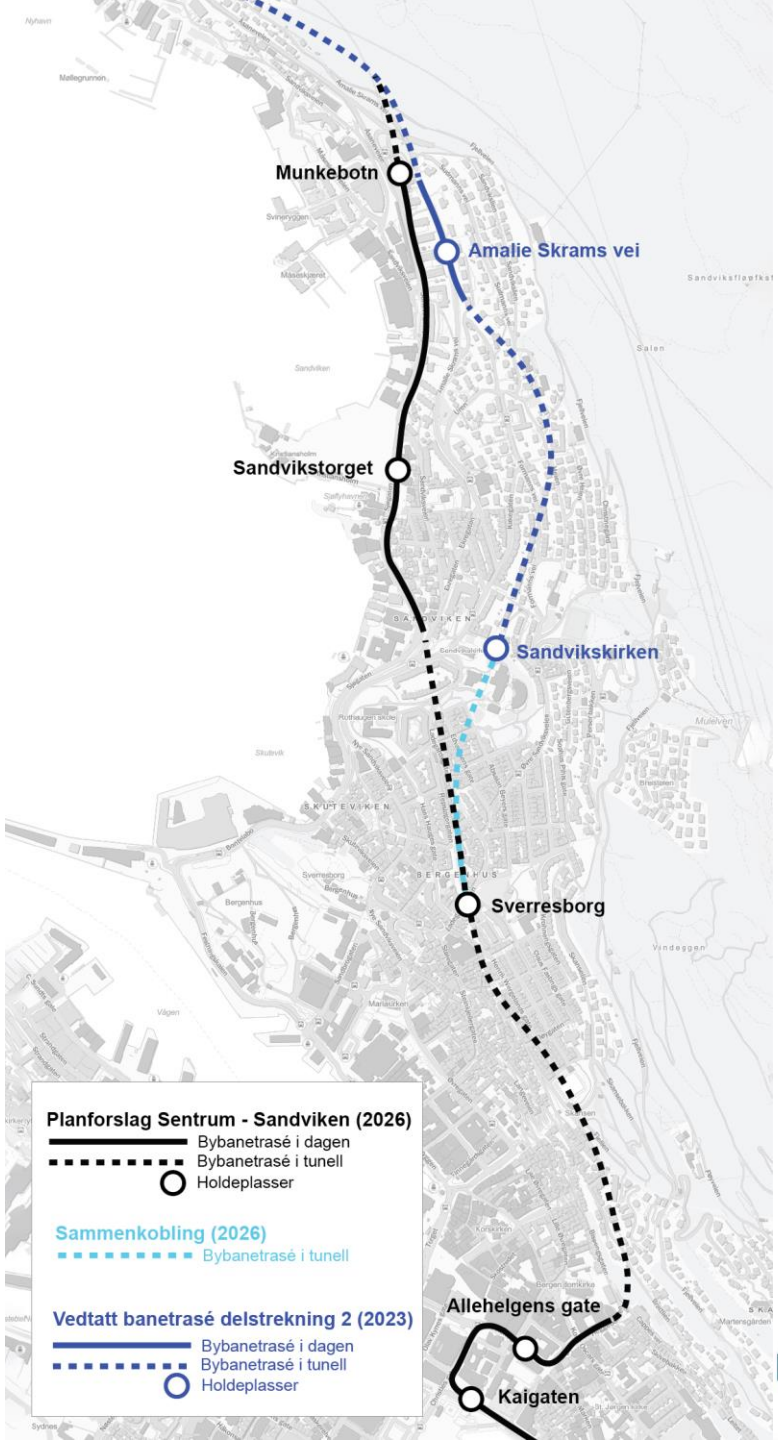
Vertikalnivå 1 (under bakken)
Vertikalnivå 2 (bybane)
Vertikalnivå 2 (sykkel)
Hybridløsning: Sammenkobling
Hybridløsning: Vedtatt tunnel

Høringsvedtak byrådet 29.10.26: Baneplanen

Legges ut på offentlig ettersyn:

- Detaljreguleringsplan, Bergenhus, Bybanen Sentrum - Sandviken, arealplan-ID 7172000 med tilhørende reguleringsplanbestemmelser

- Detaljreguleringsplan, Bybanen fra sentrum til Åsane. Skisse plangrense hybridløsning

SAMMEN OM Miljøløftet

Høringsvedtak byrådet 29.10.26: Sykkelplanen

Legges ut på offentlig ettersyn:

- Detaljreguleringsplan, Bergenhus, Hovedsykkelrute Torget – Skuteviken, arealplan-ID 7173000 med tilhørende reguleringsplanbestemmelser

Det settes i gang et sykkelprosjekt for å finne en løsning for sammenhengende sykkeltilbud gjennom sentrum.

- Sykkeltilbudet skal ivareta trafikksikkerhet og fremkommelighet
- Det skal arbeides for at forprosjekt med prinsippløsninger foreligger før endelig vedtak av sykkelplanen

Illustrasjoner utarbeidet av Norconsult

Film

[Bybanen til Åsane - med nytt planforslag på høring for strekningen mellom Kaigaten og Sandviken]

SAMMEN OM
Miljøløftet

Trafikk generelt

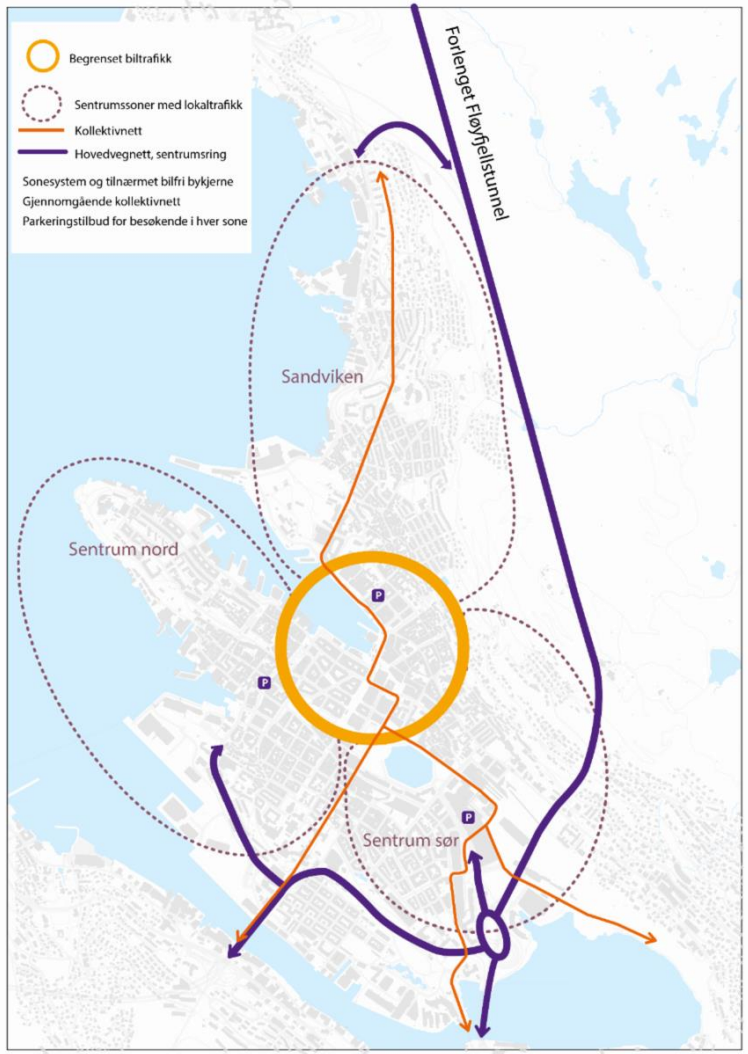
SAMMEN
OM

Miljøløftet

Bergen kommune | Alver kommune | Askøy kommune | Bjørnafjorden kommune | Øygarden kommune
Vestland fylkeskommune | Jernbanedirektoratet | Statens vegvesen | Statsforvaltaren i Vestland

Overordnet trafikksystem

- Forlenget Fløyfjelltunnel fjerner motorveg fra Ytre Sandviken.
- Prinsippene fra «Trafikkplan sentrum» ligger til grunn for prosjektet.
  - Torget stenges for gjennomkjøring med privatbil. Trafikkreduksjon i sentrum.
  - Ny rundkjøring ved Glass Knag / Reperbanen gir tilkomst til Indre Sandviken.

Trafikkløsning i sentrum og Indre Sandviken: Prinsippene for et fremtidig sonesystem, vist i Trafikkplan sentrum (vedtatt 2023). (Figuren viser dagløsningen for Bybanen i sentrum).

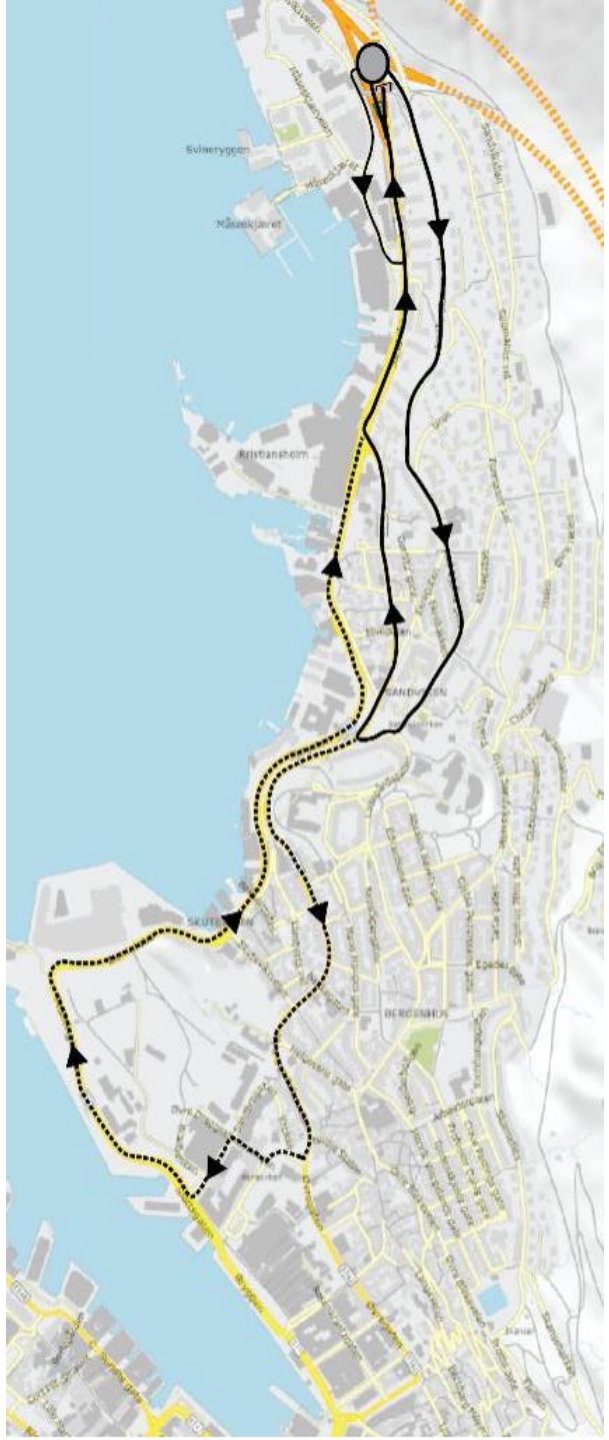
SAMMEN OM Miljøløftet

Trafikksystem i Sandviken

Bybanen i Sjøgaten: Flere alternativer for trafikk er vurdert:

- Alle trafikantgrupper i samme tverrsnitt
- Flytte hovedsykkelrute vekk fra Sjøgaten/nedre trasé
- Enveiskjøring, toveiskjøring
- Flettespor for bane (ett felt bane, to felt vei)
- Kjøring i banetrasé

Disse er beskrevet i planbeskrivelsen, kap. 6.3.4

Vurdert enveiskjørt kjøremønster i Sandviken basert på to sløyfer

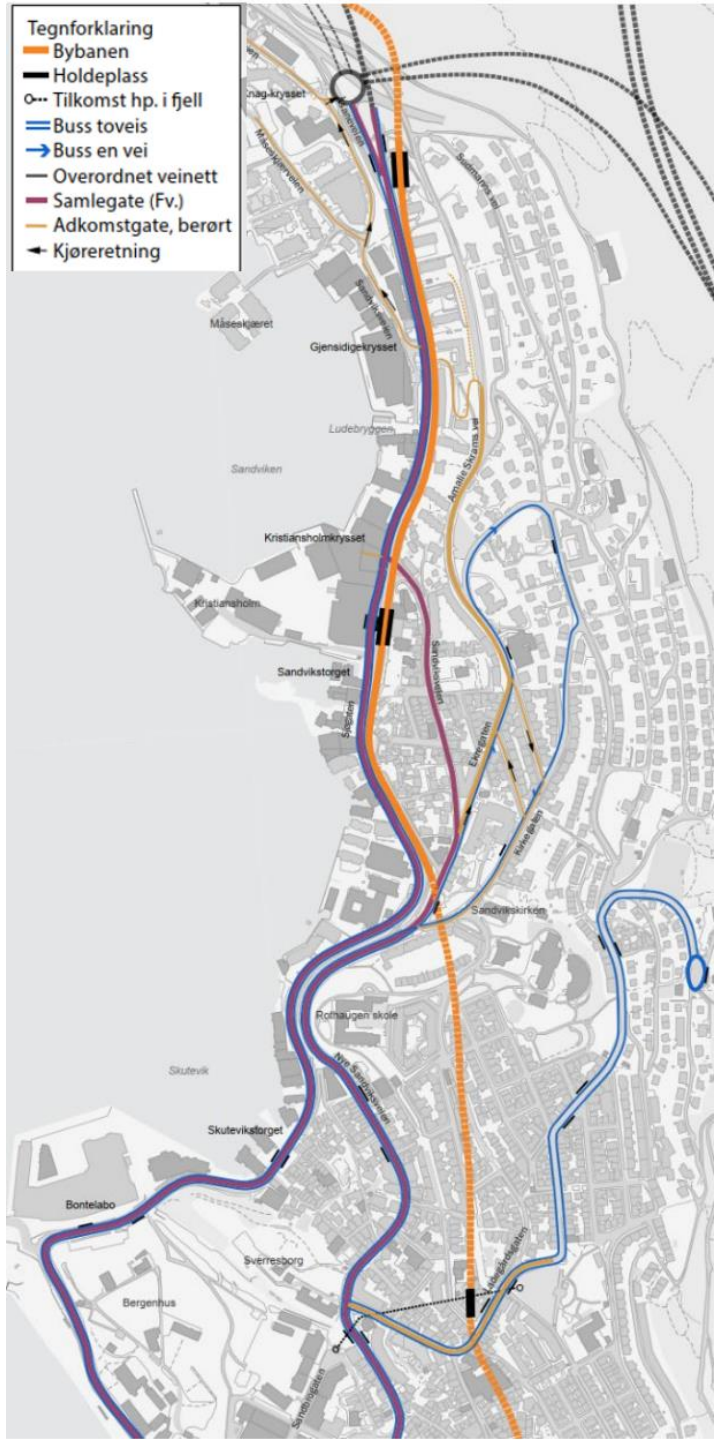
SAMMEN OM Miljøløftet

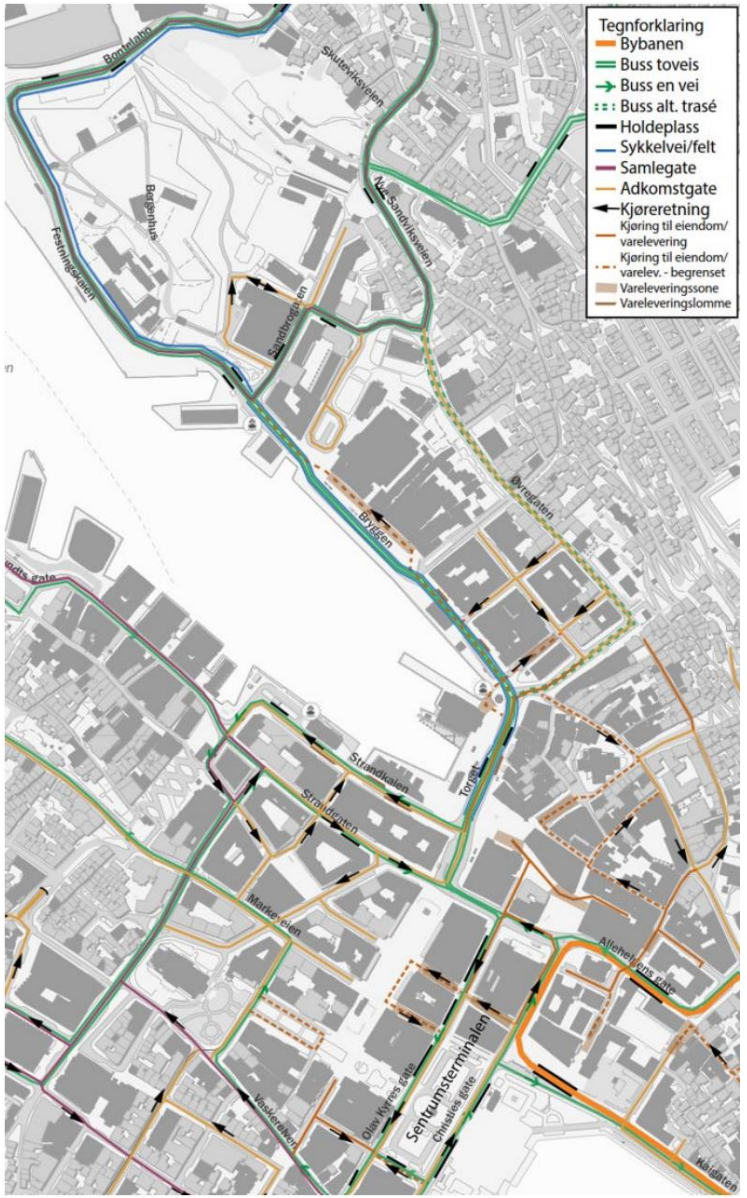
Trafikksystem – anbefaling i planforslag

– Tovegstrafikk i Sjøgaten og Nye Sandviksvei.

– Envegstrafikk i nederste del av Ekregaten.

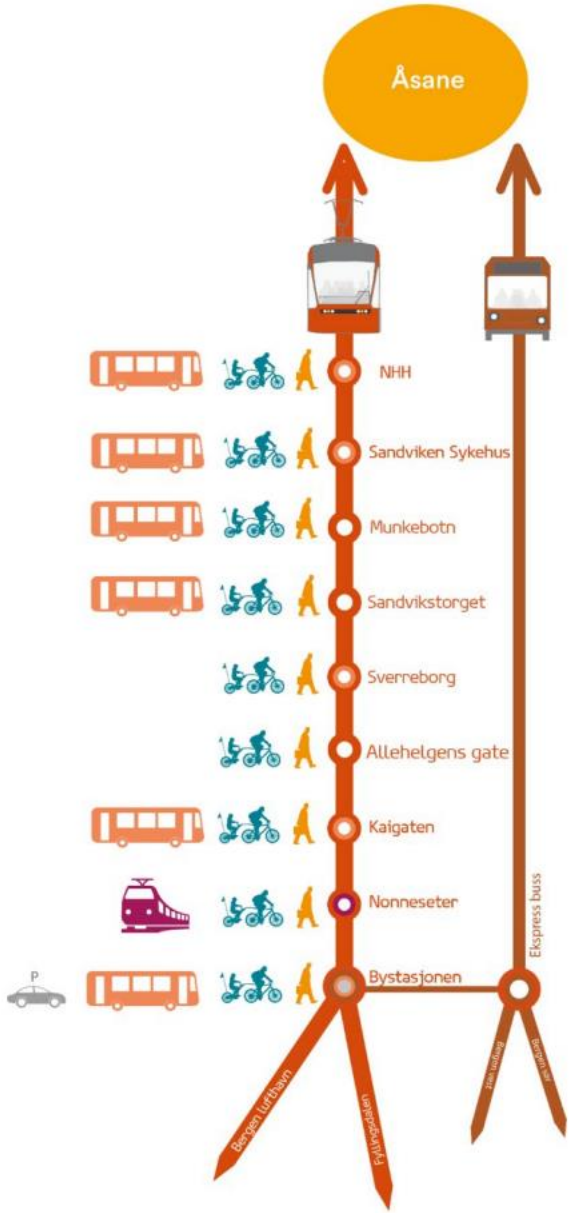
– Torget stenges for gjennomkjøring for privatbil. Dette endrer trafikkmengden i sentrum og Sandviken.

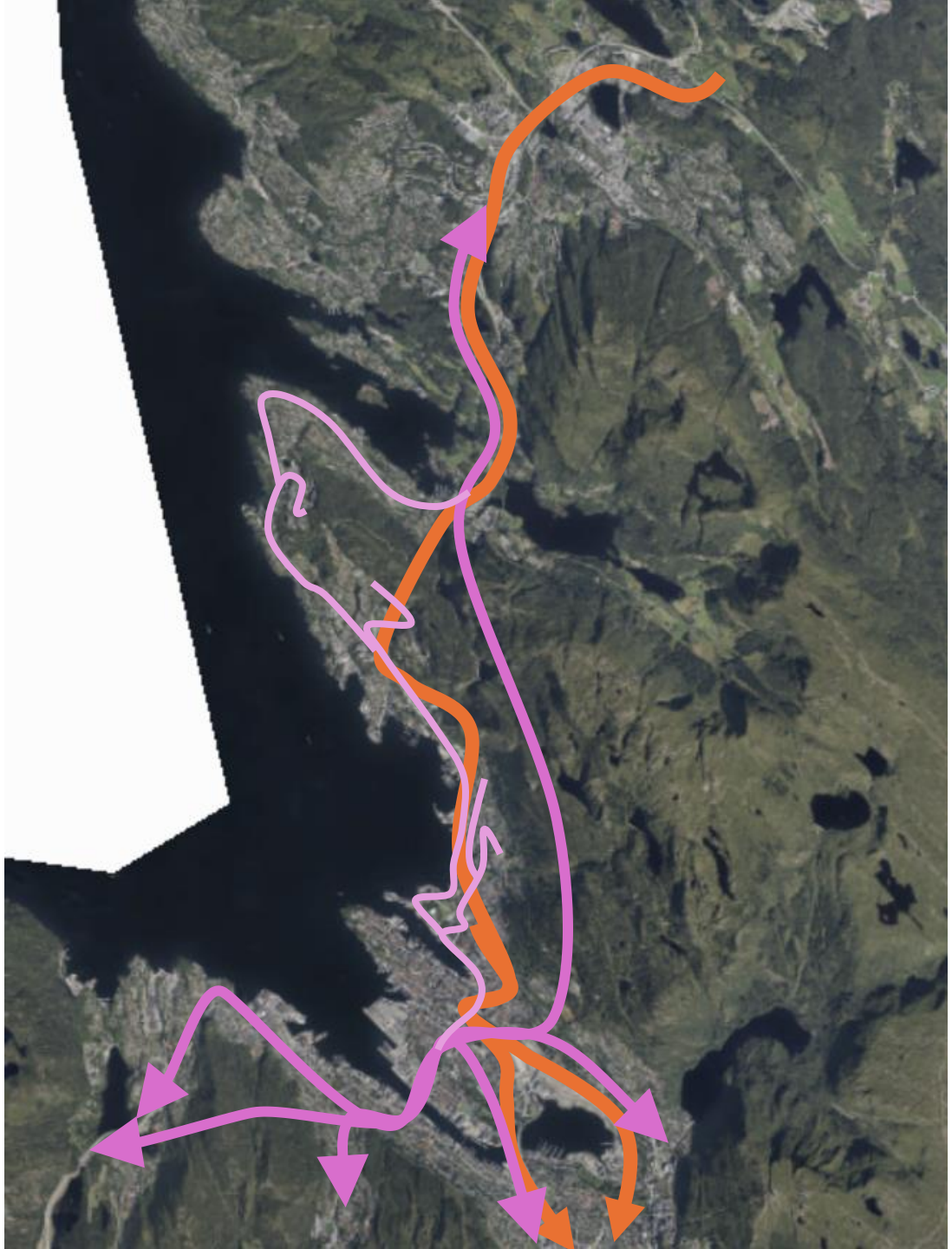
Kollektivsystem

- Reisetid med Bybanen fra Kaigaten:
  - 2,5 min → Sverresborg
  - 6 min → Sandvikstorget
  - 7,5 min → Munkebotn
  - 9 min → Sandviken sykehus
  - 11 min → NHH
  - 18 min → Åsane terminal
  - 25 min → Vågsbotn

SAMMEN OM
Miljøløftet

Buss og bane

Bybanen

Buss, hovedakser

Buss lokalruter i Sandviken

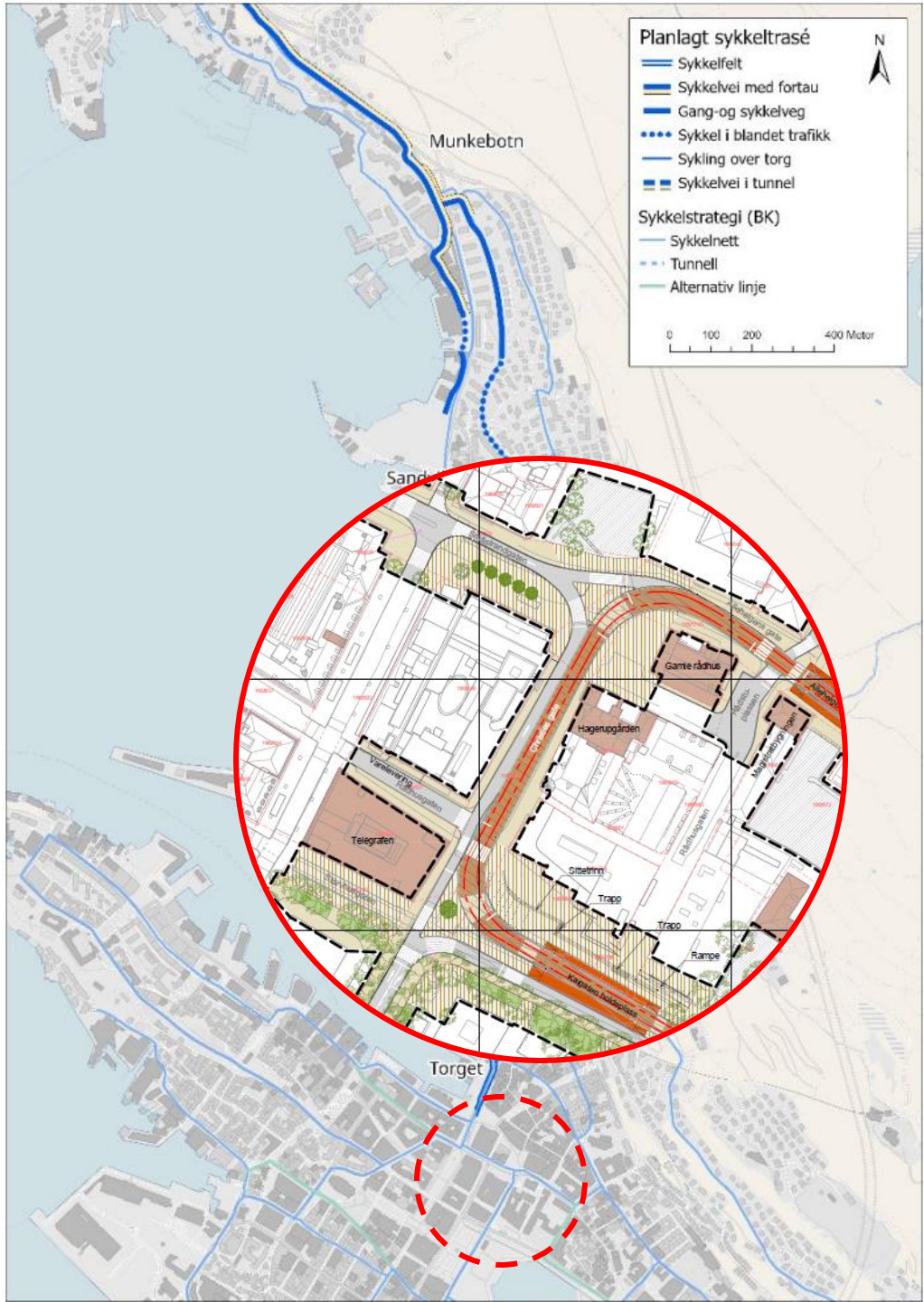
Sykkel

- Hovedsykkelrute i «øvre trasé» i Sandviken. Sykkelveg og sykling i blandet trafikk.
- Rampe for gående og syklende ved Slaktehustomten.
- Dagens sykkelveg rundt Festningen videreføres.
- Sykkelfelt langs Bryggen og Torget.
- Ikke sammenhengende tilbud gjennom sentrum.

Sykkel

- Hovedsykkelrute i «øvre trasé» i Sandviken. Sykkelveg og sykling i blandet trafikk.
- Rampe for gående og syklende ved Slaktehustomten.
- Dagens sykkelveg rundt Festningen videreføres.
- Sykkelfelt langs Bryggen og Torget.
- Ikke sammenhengende tilbud gjennom sentrum.

Baneplanen

SAMMEN OM

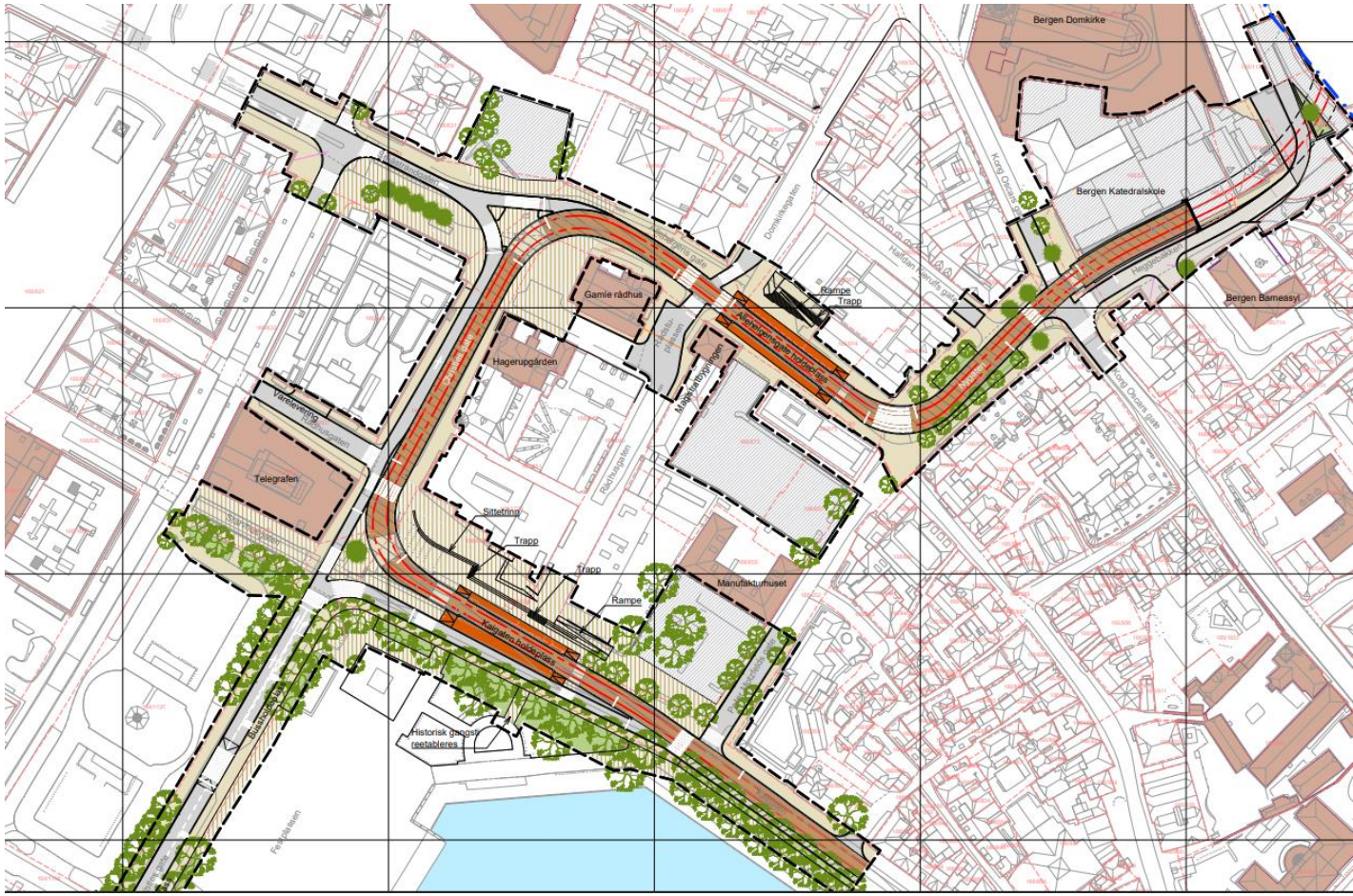
Miljøløftet

Bergen kommune | Alver kommune | Askøy kommune | Bjørnafjorden kommune | Øygarden kommune
Vestland fylkeskommune | Jernbanedirektoratet | Statens vegvesen | Statsforvaltaren i Vestland

Banetrasé i sentrum

- To bybaneholdeplasser bidrar til bedre spredning av passasjerer og et bedre bybanetilbud
- Byttepunkt buss-bane i sentrum
- Starvhusgaten omgjøres til gågate

SAMMEN OM
Miljøløftet

Heggebakken

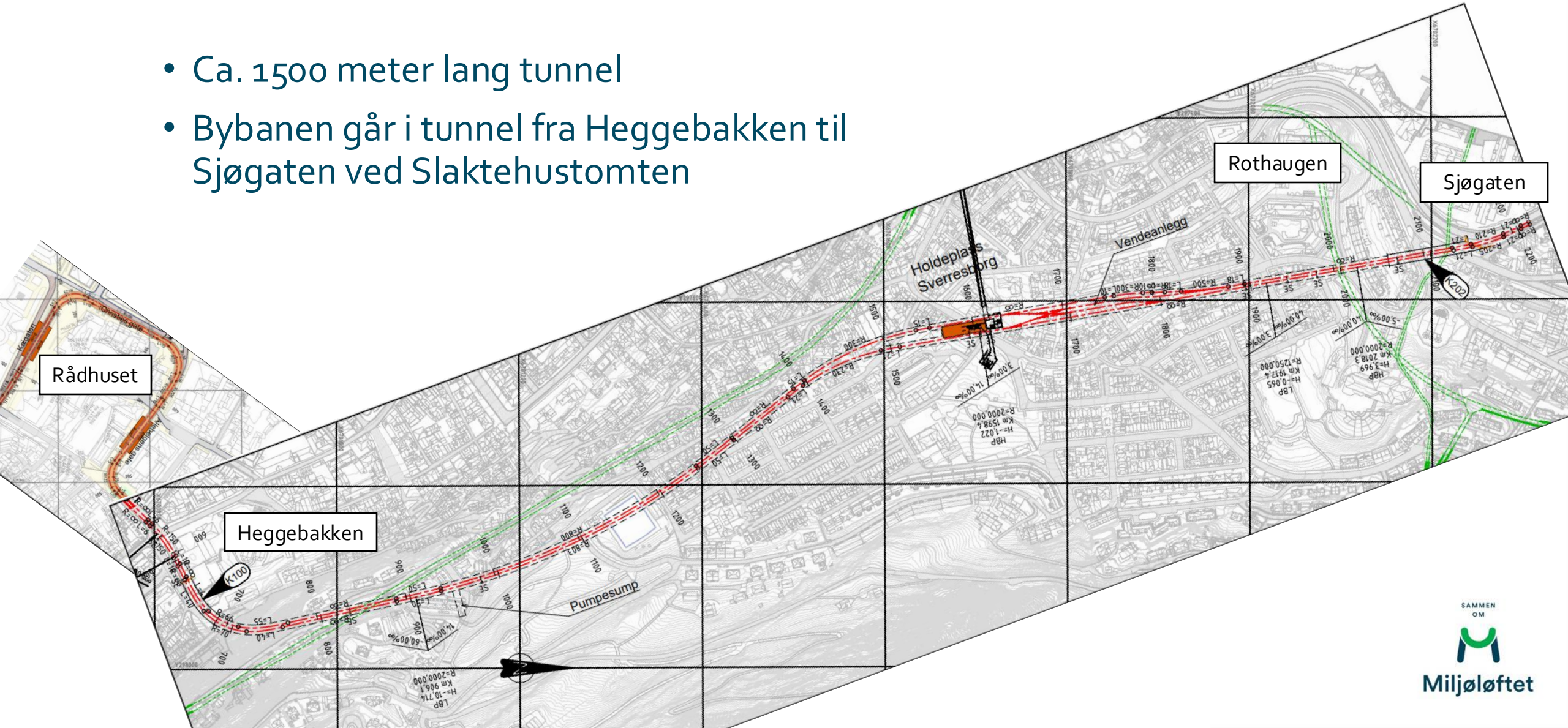
- Banen går ned i bakken inn mot tunnelinnslaget
- Heggebakken reguleres til gatetun
- Deler av Bergen katedralskole må rives
- Det legges til rette for gjenoppbygging av skolen (egen planprosess)

SAMMEN OM
Miljøløftet

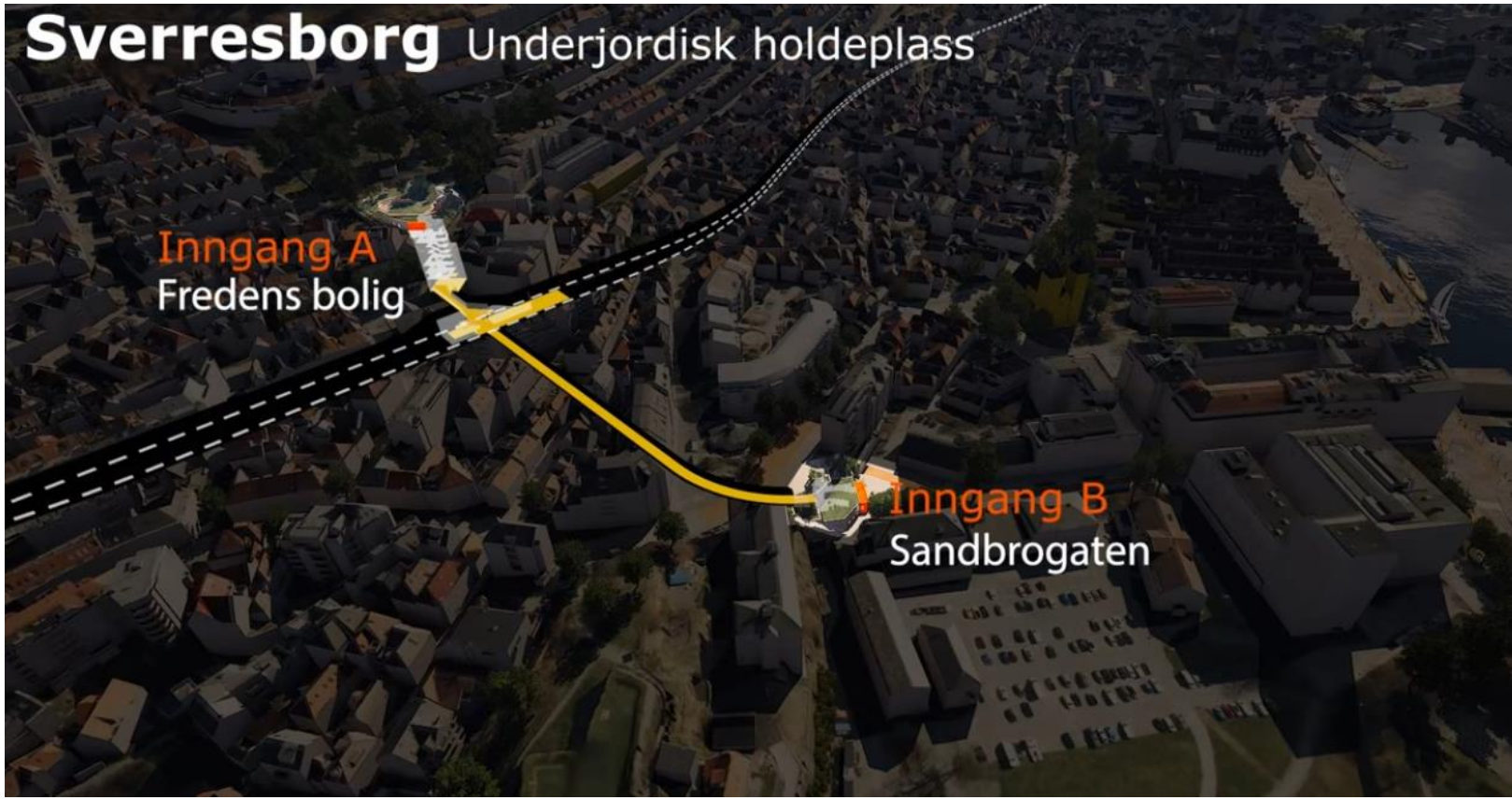
Tunnel

- Ca. 1500 meter lang tunnel
- Bybanen går i tunnel fra Heggebakken til Sjøgaten ved Slaktehustomten

Underjordisk holdeplass og vending

- Underjordisk holdeplass ved Sverresborg har to utganger:
  - Sandbrogaten
  - Fredens Bolig ved Ladegårdsgaten
- Utgangene betjener hvert sitt område i sentrum/Sandviken
- Det etableres vendeanlegg ved underjordisk holdeplass
- En av dagens to bybanelinjer vender her, og den andre linjen fortsetter til Åsane

Miljøløftet

Sandbrogaten

- Publikumsinngang innerst i Sandbrogaten
- Oppgradering av Sandbrogaten til torg
- Gangtunnel til holdeplass: 220 meter
- Heis fra gangtunnel opp til Sandviksveien ved Dr. Wiesener

Illustrasjonen utarbeidet av Norconsult

Fredens Bolig

- Publikumsinngang Fredens Bolig ved Ladegårdsgaten
- Heis opp fra holdeplass, ikke trapp/rulletrapp
- Inngangen etableres i dagens parkområde
- Park med ballbinge gjenoppbygges på taket til konstruksjonen

Illustrasjonen utarbeidet av Norconsult

Tunnelportal i Sjøgaten

- Muren reetableres
- Johan Mohrs veg blir smalere og uten biltrafikk
- Rampe for gående og syklende fra brannstasjonen i Sandviksveien ned til gang- og sykkeltunnelen under Rothaugen

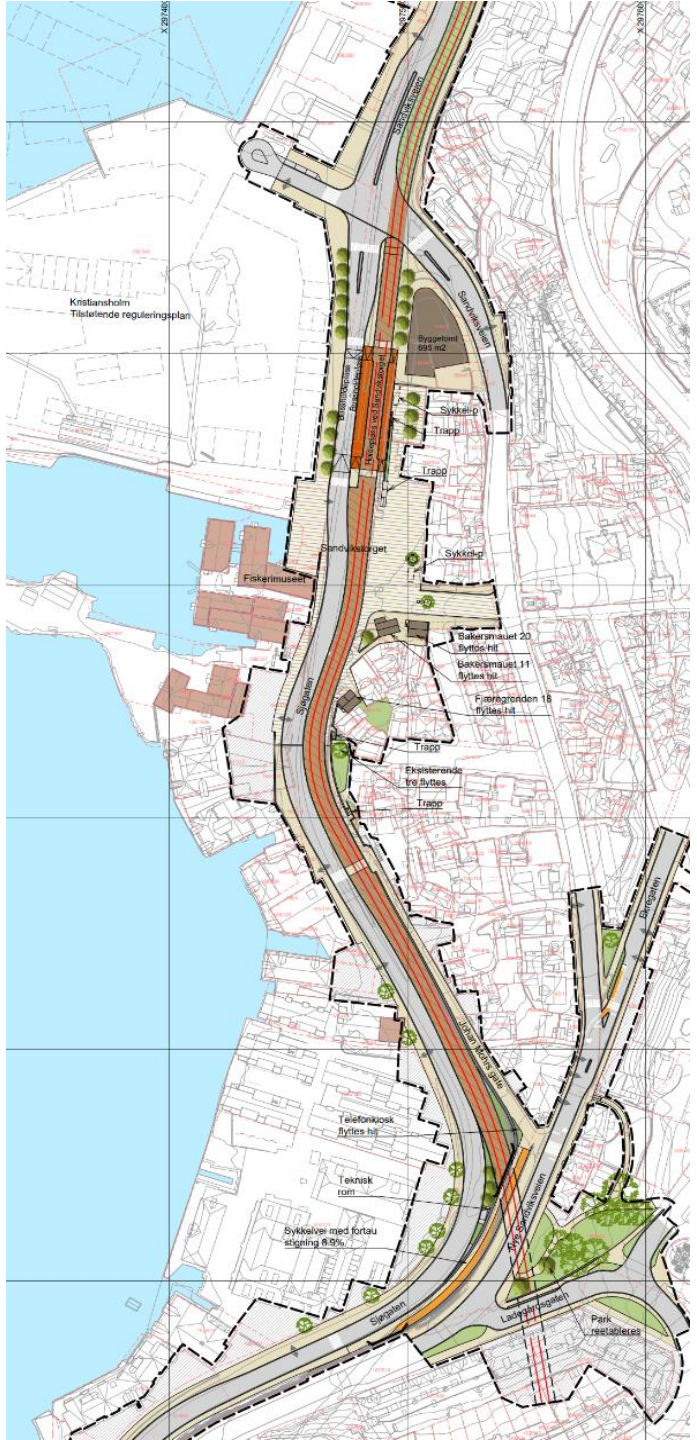

Illustrasjonen utarbeidet av Norconsult

SAMMEN OM
Miljøløftet

Bane i Sjøgaten

- Banetraséen i Sjøgaten og Sandviksveien går parallelt med to-vegs gate. Dette gir et bredt trafikktverrsnitt.
- Fortau, men ikke egen sykkeltrasé.
- Flere steder må tverrsnittet utvides for å gi plass.

Sandvikstorget

- Oppgradering av Sandvikstorget med sammenhengende byrom mot Kristiansholm.
- Bybaneholdeplass og bussholdeplass.
- To boliger flyttes inn på søndre del av torget.
- Nytt 4-armet kryss nord for Sandvikstorget.

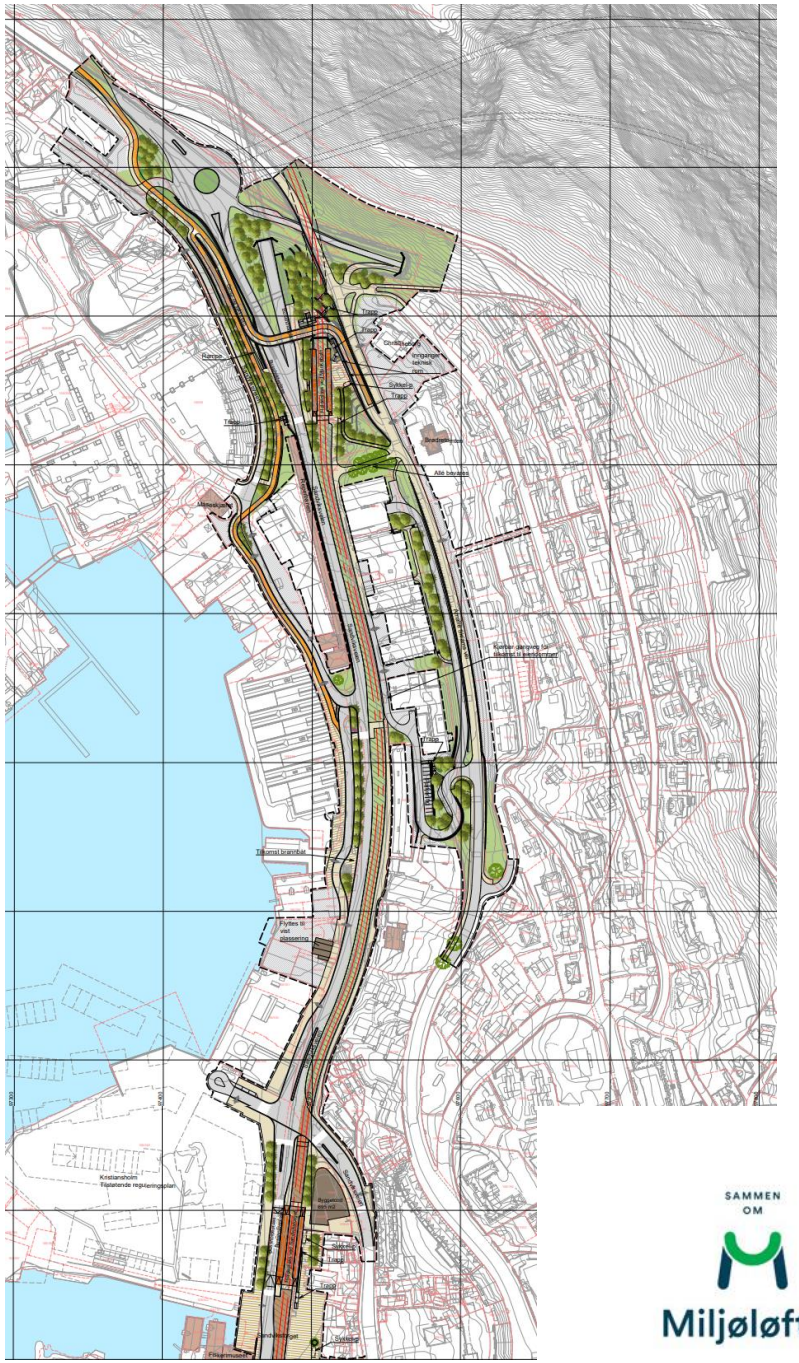

Illustrasjonen utarbeidet av Norconsult

SAMMEN OM Miljøløftet

Bybanen i Sandviksveien

- Banen går langs bilvegen. Trafikktverrsnittet må utvides.
- Bybaneholdeplass ved dagens Munkebotn-busstopp. Tunnel til Sandviken sykehus.

SAMMEN OM Miljøløftet

Munkebotn

- Bybaneholdeplass ved tunnelportalen.
- Ny gang- og sykkelbro erstatter dagens bro over Sandviksveien.
- Hovedsykkelruten fortsetter i Amalie Skrams vei mot sentrum.
- Gang- og sykkeltilbud på lokalvegen bak Reperbanen.
- Nytt vegsystem med rundkjøring ved utløp av Fløyfjelltunnelen. Videreføres fra gjeldende plan.

Illustrasjonen utarbeidet av Norconsult

SAMMEN OM Miljøløftet

Sykkel

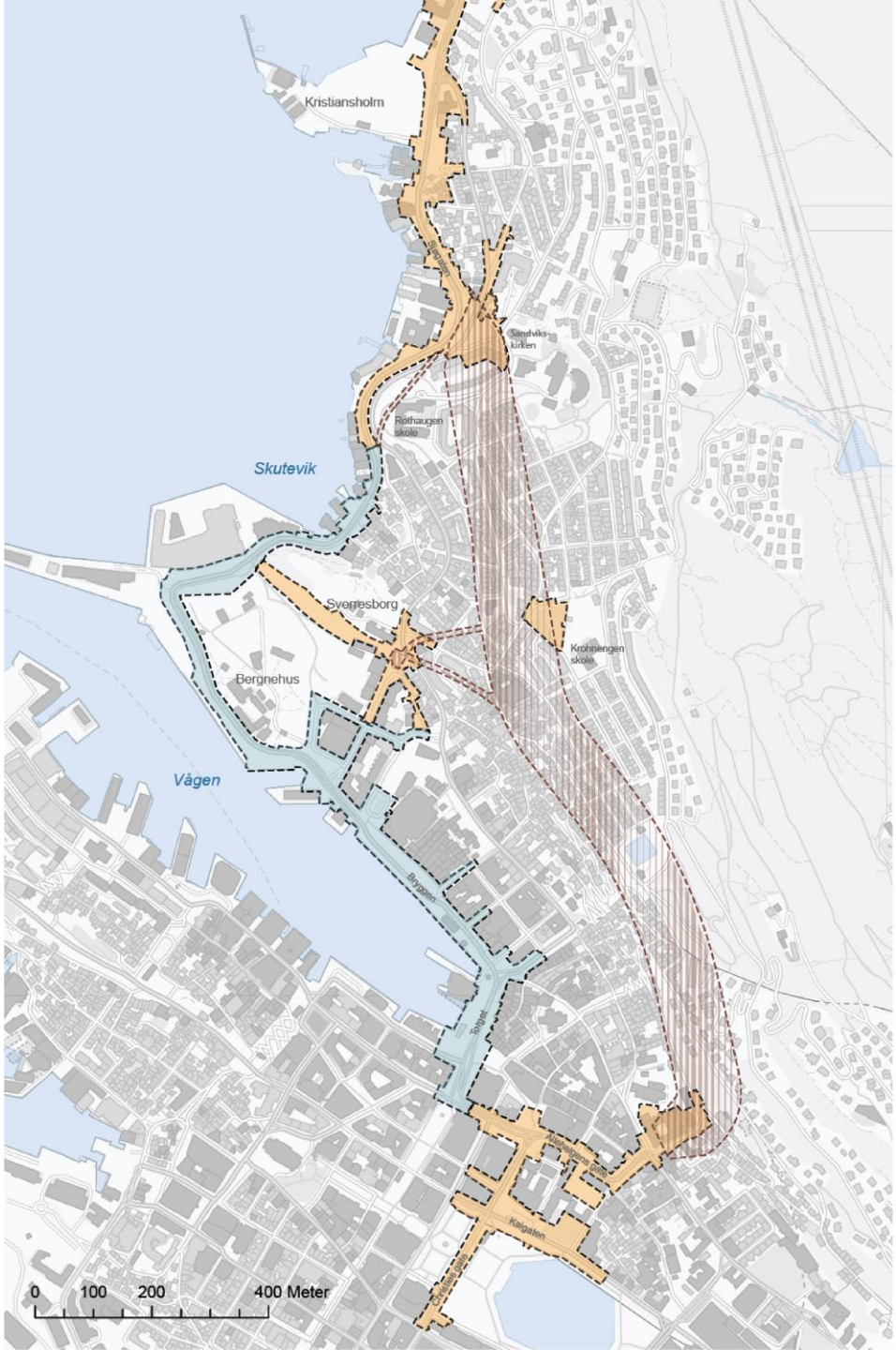
SAMMEN OM

Miljøløftet

Bergen kommune | Alver kommune | Askøy kommune | Bjørnafjorden kommune | Øygarden kommune
Vestland fylkeskommune | Jernbanedirektoratet | Statens vegvesen | Statsforvaltaren i Vestland

Sykkelplanen

- Den politiske bestillingen: Regulere en hovedsykkelrute gjennom sentrum.
- Reguleringsplan for gange og sykkel er vist i blått.
- Sykkeltilrettelegging i både baneplanen og sykkelplanen.

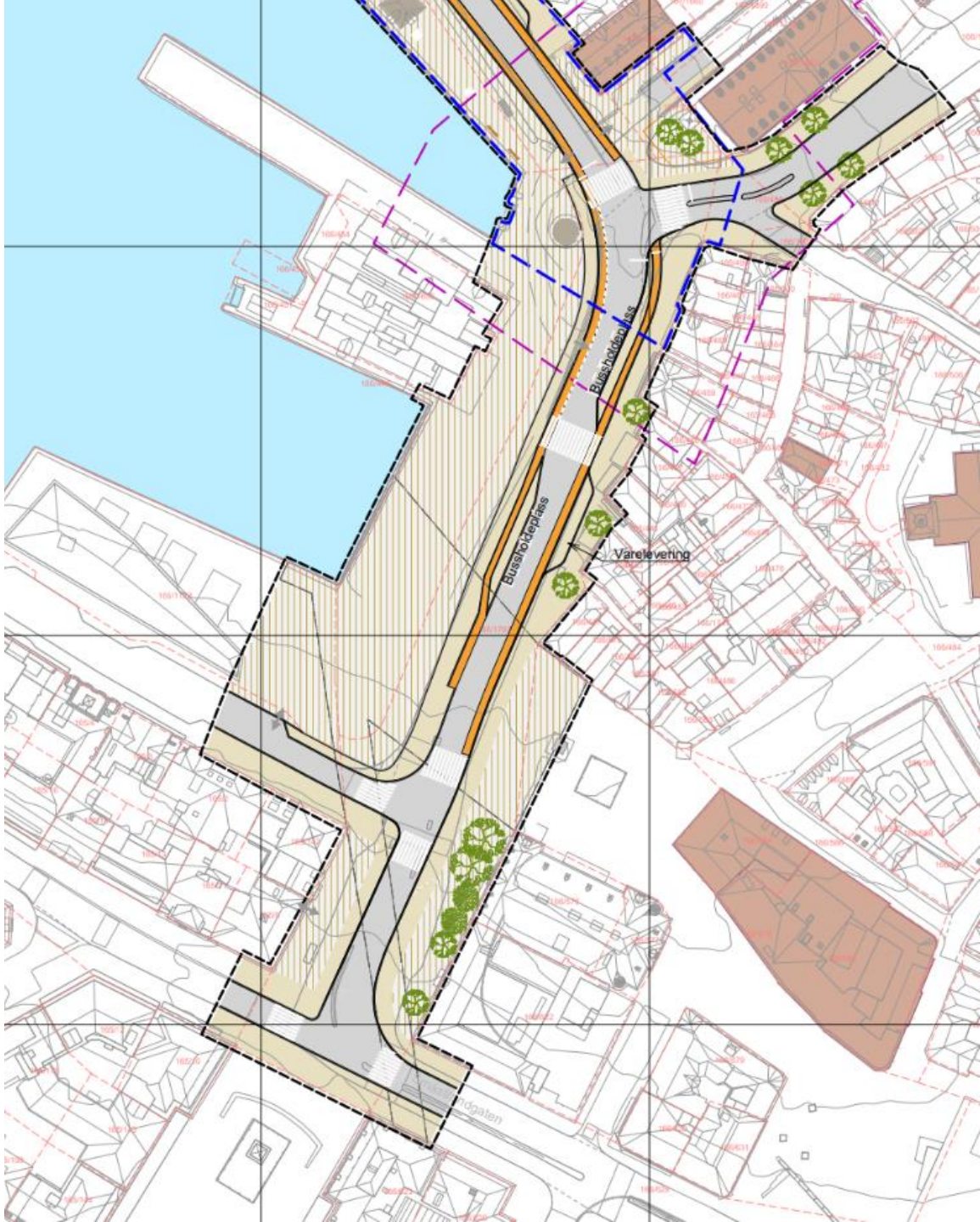

Torget

- Sykkelfelt starter på Torget ved kryss Strandkaien
- Bussholdeplasser på Torget
- Torget stenges for gjennomkjøring med privatbil
- Brede fortau og torg
- Fotgjengerkryssinger uten lysregulering

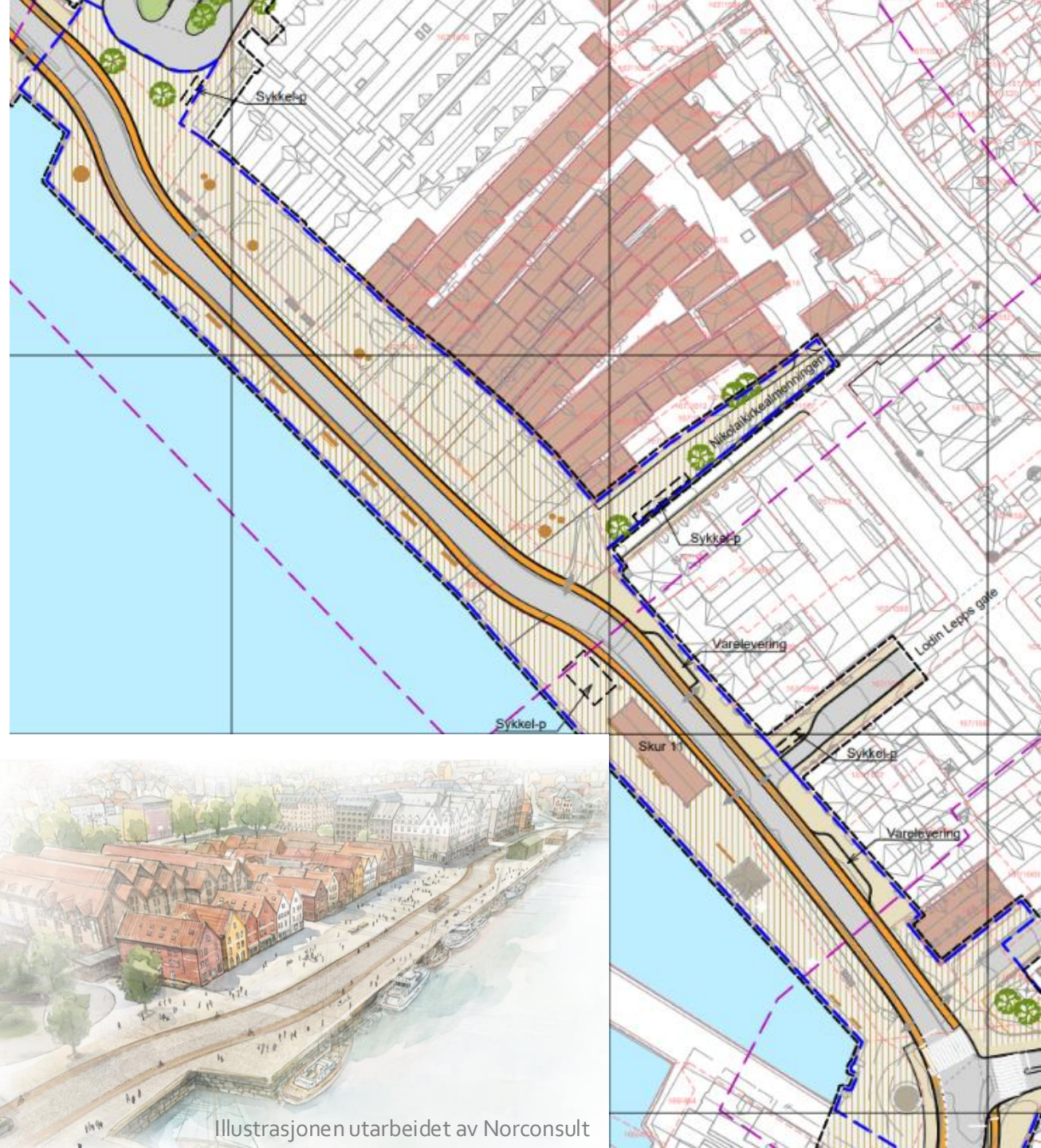

Illustrasjonen utarbeidet av Norconsult

Bryggen

- Viderefører prinsipper for materialbruk og utforming fra vedtatt plan.
- Sykkelfelt langs Bryggen.
- Svært begrenset trafikk: buss, varelevering og taxi.
- Oppgradering av byrom. Styrke de tverrgående forbindelsene mellom bygg og kaifront.

Illustrasjonen utarbeidet av Norconsult

Bradbenken

- Systemskifte fra sykkelfelt til sykkelvei.
- Parallelle bussholdeplasser på Bradbenken.
- Regulerer sykkelveien nylig bygget av Statens vegvesen rundt festningen + nytt fortau på utsiden.

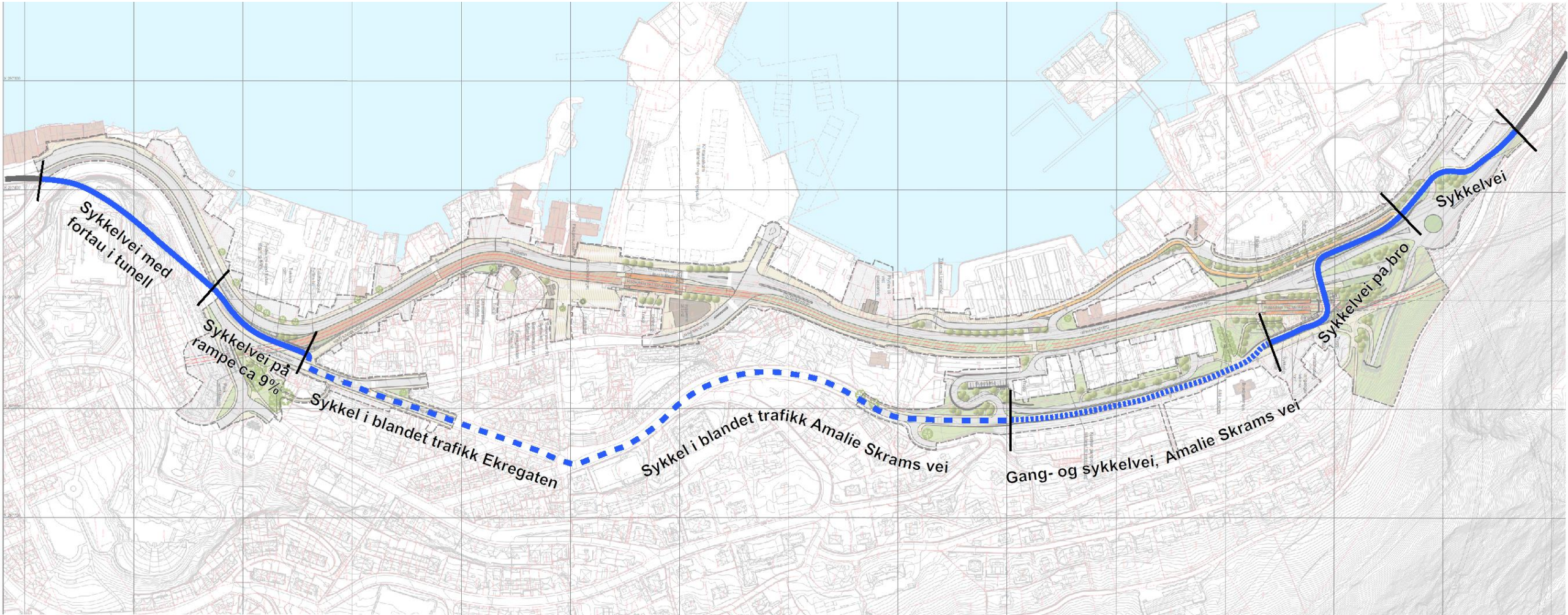
Skuteviken

- Den etablerte sykkelveien bevares frem til Skutevikstorget.
- Dagens brudd i sykkeltilrettelegging bak holdeplass videreføres. Dagens busslomme endres til kantstopp.
- Veibanen smalnes inn til ett kjørefelt på et kort strekk.
- Sykkelvei og fortau videre inn i Rothaugtunnelen.

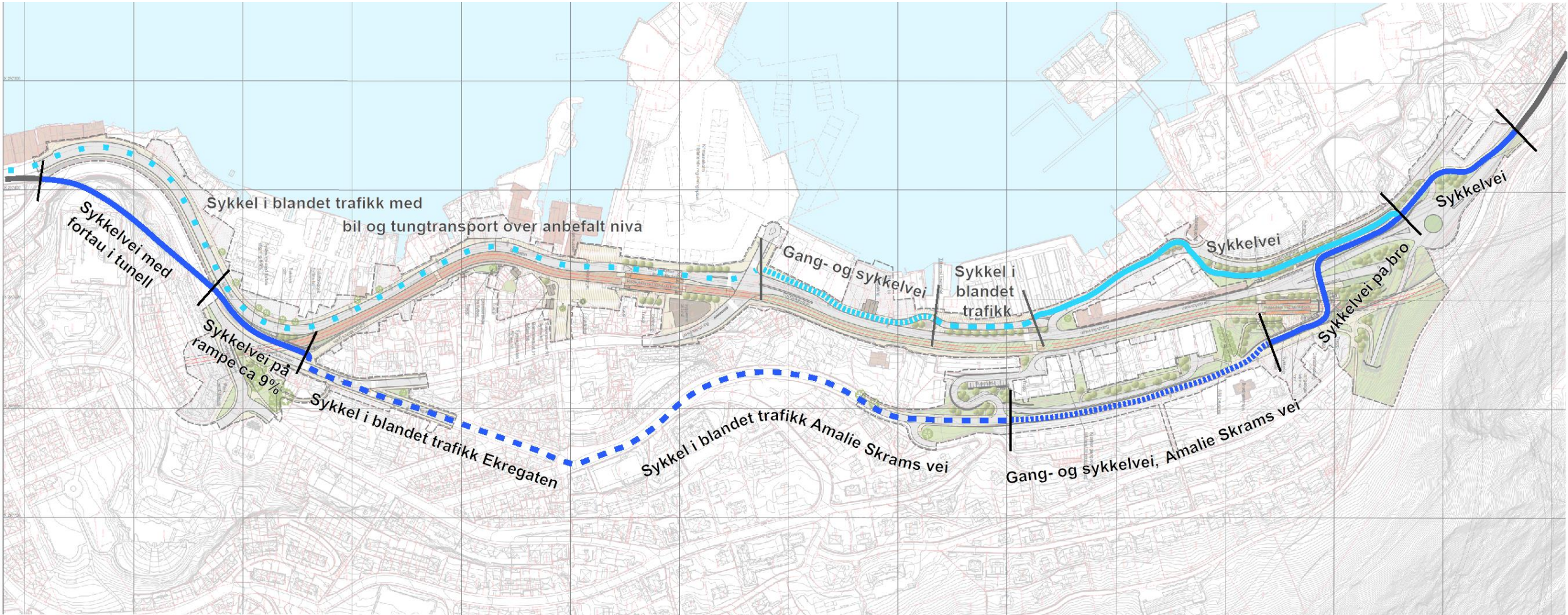
Sykkel i Sandviken - Baneplanen

- Hovedsykkelrute i øvre trasé
- Delvis sykkeltilrettelegging i nedre trasé

Sykkel i Sandviken - Baneplanen

- Hovedsykkelrute i øvre trasé
- Delvis sykkeltilrettelegging i nedre trasé

Generelt om planforslaget

Tema og vurderinger

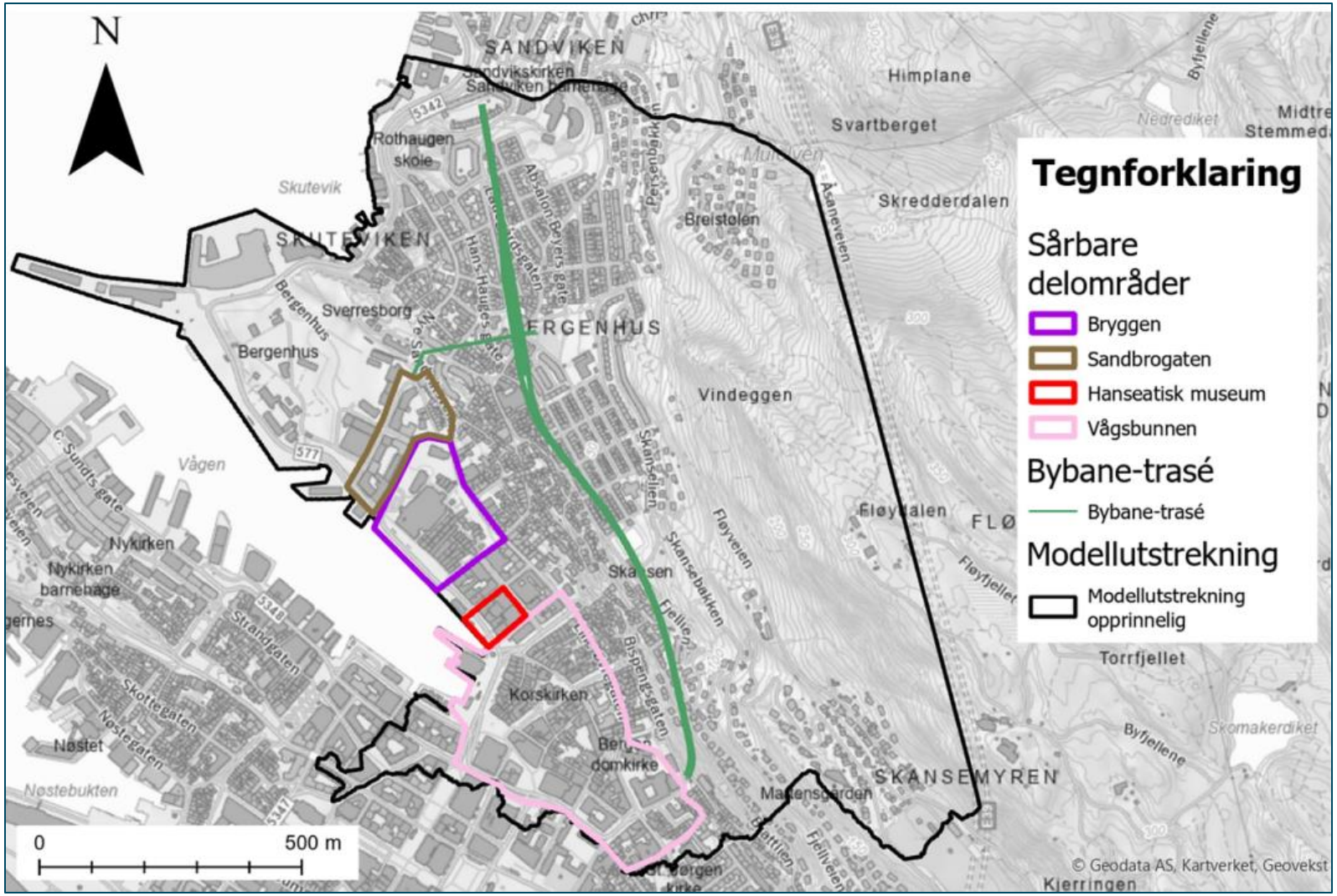
SAMMEN OM

Miljøløftet

Bergen kommune | Alver kommune | Askøy kommune | Bjørnafjorden kommune | Øygarden kommune
Vestland fylkeskommune | Jernbanedirektoratet | Statens vegvesen | Statsforvaltaren i Vestland

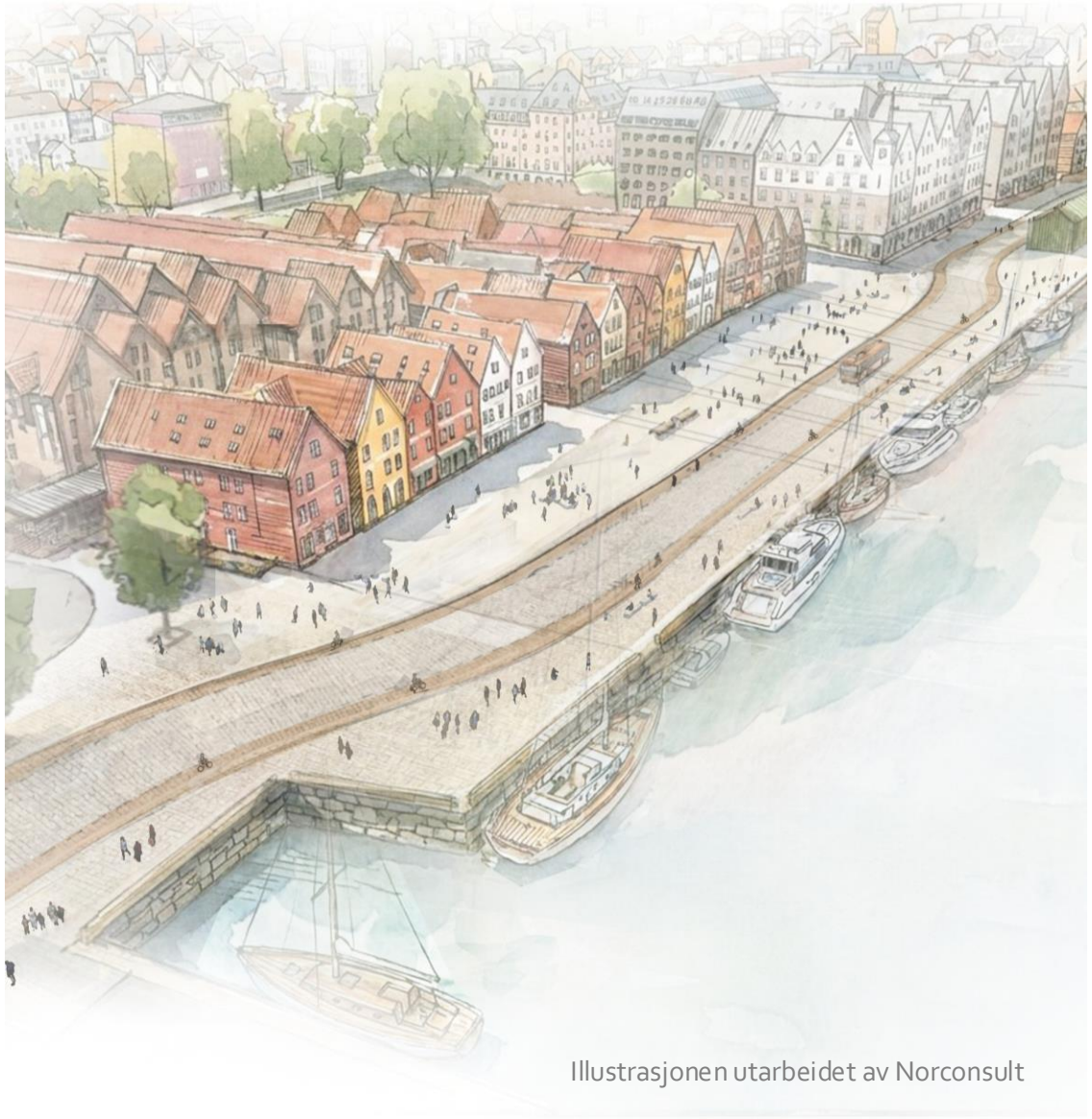
Sentrumstunnelen og grunnvannsnivå

- Det er alltid en risiko ved tunneldriving
- Tunnelarbeidene må gjennomføres uten uakseptabel senkning av grunnvannstanden i middelaldergrunn i sentrum
- Det er gjennomført omfattende grunnundersøkelser
- Det er utarbeidet en grunnvannsmodell som har testet ulike scenarier for innlekkasje i tunnelen
- Det anbefales strenge tettekrav til tunnelen
- Tett overvåkning av grunnvannstanden både før, gjennom og etter anleggsperioden

Forholdet til verdensarven

- Konsekvensutredning for verdensarven (KUVA) vurderer at planforslagene samlet medfører stor negativ konsekvens for verdensarven
- Anbefaler avbøtende tiltak
- Utfordringer:
  - Middelalderske kulturlag
  - Grunnvannsforhold
  - Mindre funksjonell barrierevirkning av tosidig sykkelfelt
  - Redusert område ved inngangspartiet til Finnegården
  - Tap av verdifulle trebygninger i Sandviken
- Fordeler:
  - Oppgradering av byrom og infrastruktur
  - Redusert trafikkmengder

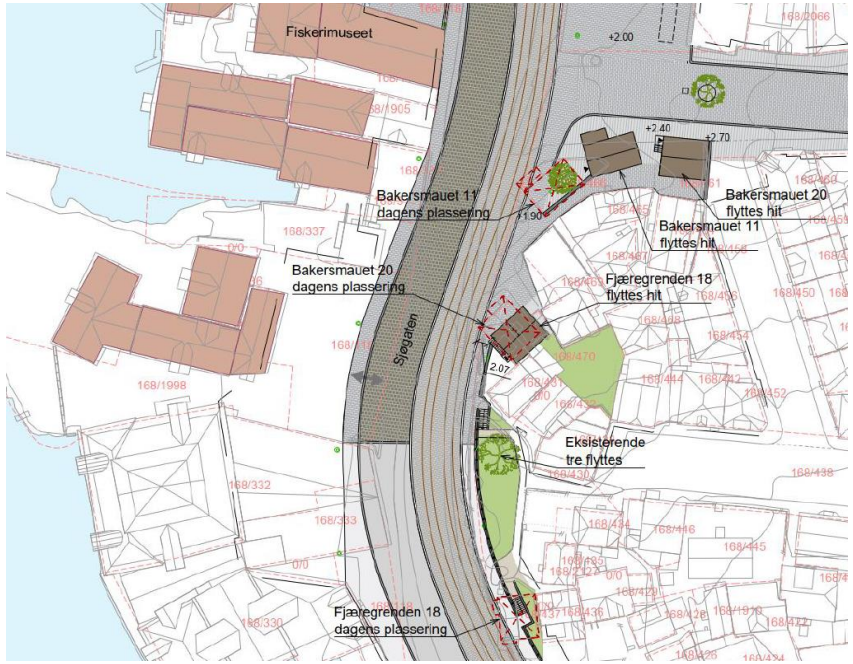
Illustrasjonen utarbeidet av Norconsult

SAMMEN OM Miljøløftet

Kulturmiljø i Sandviken

- Sandviken er et viktig kulturmiljø

- Arealbehov for bane, veg og fortau kommer i konflikt med verdifull historisk miljø i Rosegrenden samt andre bygg i Sjøgaten og Sandviksveien

Rosegrenden. Flytting av hus.

Figur 3-5: Bakersmauet 11 til høyre i bildet, sett fra Sandvikstorget.

Kulturmiljø Heggebakken

- Tunnelportal og baneanlegg vil gi stor negativ konsekvens for kulturmiljø
- Usikkerhet om omfanget av kulturlag og tiltak i grunnen
- Potensielt høye utgravingskostnader
- Byggegrop og anleggsarbeid tett på eksisterende bygg, som gir ekstra belastning og risiko for omgivelsene i anleggsfasen

Bilde fra 3D-modell. Bergen Domkirke i gult, Bergen katedralskole i rødt og Bergen barneasyl i brunt.

SAMMEN OM Miljøløftet

Anleggsgjennomføring

Generelt om rekkefølge på arbeider:

- Riving av bygninger og andre objekter.
- Utvidelse av areal for veier, gang- sykkelveier, bane og sideområder, inkl. bygging av nye murer mot eiendommer, evt. øvrige konstruksjoner og tilsvarende.
- Omlegging og etablering av ny teknisk infrastruktur.
- Bygging av nye veier, evt. også gang-sykkelveier.
- Bygging av spor med tilhørende infrastruktur.
- Fullføring av sideområdene.

- Reguleringsbestemmelsene angir at de midlertidige bygge- og anleggsområdene kan gjelde til senest 31.12.2040.
- Midlertidig bygg- og anleggsområder er vist på plankart

SAMMEN OM Miljøløftet

Anleggsgjennomføring

Tabell 4: Tabellen viser mulig vurdert mulig fremdrift gitt at denne delen av prosjektet kan bygges uavhengig av forlengelse av Fløyfjelltunnelen. Legger man til grunn at arbeidene i Sandviken må avvente at Fløyfjelltunnelen er forlenget, må nest siste rad forskyves med ca. 8 år.

		År 0				År 1				År 2				År 3				År 4				År 5			
Fase	**Antatt varighet**	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Forberedende arbeider, Trafikkplan Sentrum	12																								
Dagsonearbeider i sentrum; Kaigaten - Heggebakken.	48																								
Heggebakken; byggegrop og portal, inkl. forbredende arbeider	37																								
Sjøgaten; byggegrop og portal, inkl. forbredende arbeider	48																								
Byggegrop og anleggstunnel Sandbrogaten, inkl. forberedende	16																								
Tunneldriving hovedløp inkl. bergrom for holdeplass	20																								
Innredning tunnel og holdeplass, inkl. adkomstbygg	24																								
Dagsonearbeider i Sandviken; Sjøgaten - Munkebotn	48																								
Testkjøring	12																								

Fra teknisk forprosjekt rapport

SAMMEN OM
Miljøløftet

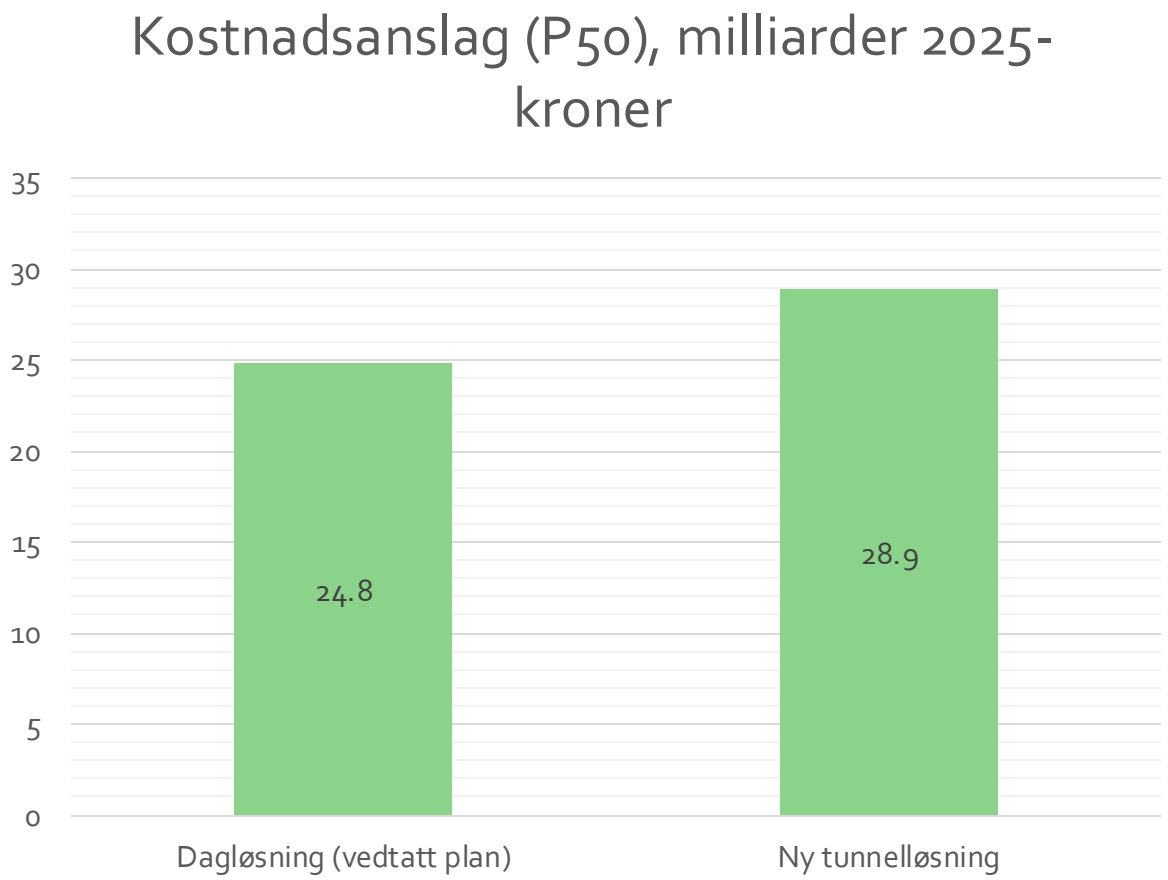
Grunnerverv

- Fem bolighus med til sammen 36 boenheter må innløses for å få til de foreslåtte løsningene
- Boligblokkene i Amalie Skrams vei 54, Sandviksveien 44 D og Ladegårdsgaten 64-76 er foreslått revet
- Tre eneboliger i Fjæregrenden og Bakersmauet er foreslått flyttet til nye steder internt i Rosegrenden
- Flere næringseiendommer må innløses, blant annet deler av siloen til Bergen arkitektskole, deler av Bergen katedralskole og ST1 bensinstasjon i Sandviksveien
- Plan- og bygningsetaten har hatt møter med alle grunneiere som er berørt av innløsning
- Midlertidig erverv - stripeerverv

Bygg som forutsettes revet er markert med blått.
Bakgrunn: illustrasjon fra 2025 som viser traseen for sykkel og bane slik det ble varslet ved oppstart. Bakkgrunnsillustrasjonen er ikke oppdatert med gjeldende planforslag.

Oppdatert kostnadsanslag (Sentrum – Åsane)

Differanse: 4,1 mrd. kroner (ca. 16 %)

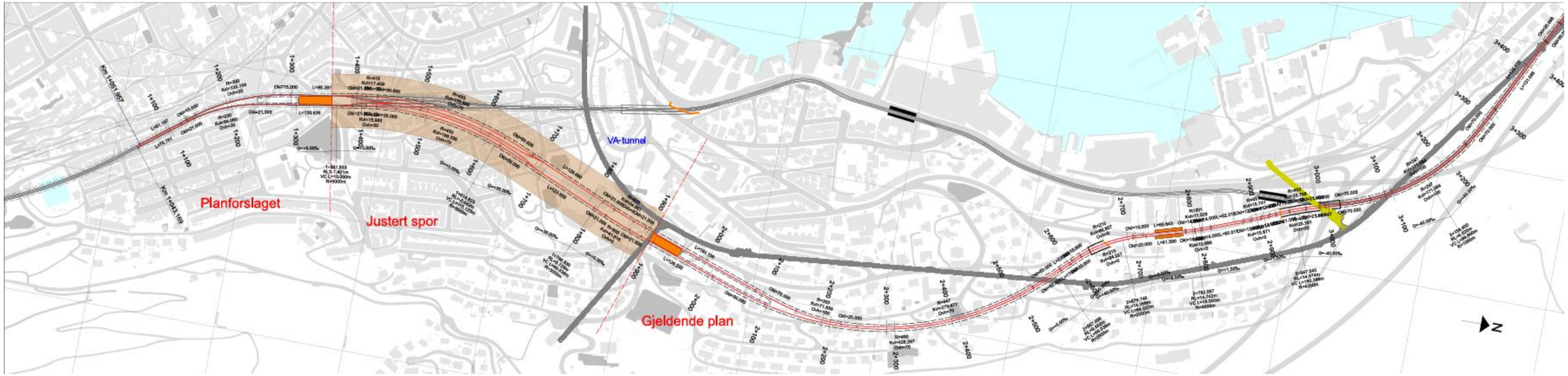
Differansen mellom dagløsning og tunnelløsning skyldes i hovedsak:

- Økte kostnader for driving av tunnel (tettekrav + underjordisk holdeplass og vendeanlegg i fjell)
- Tunnelpåhugg som må bygges i flere faser
- Økte kostnader til grunnerverv

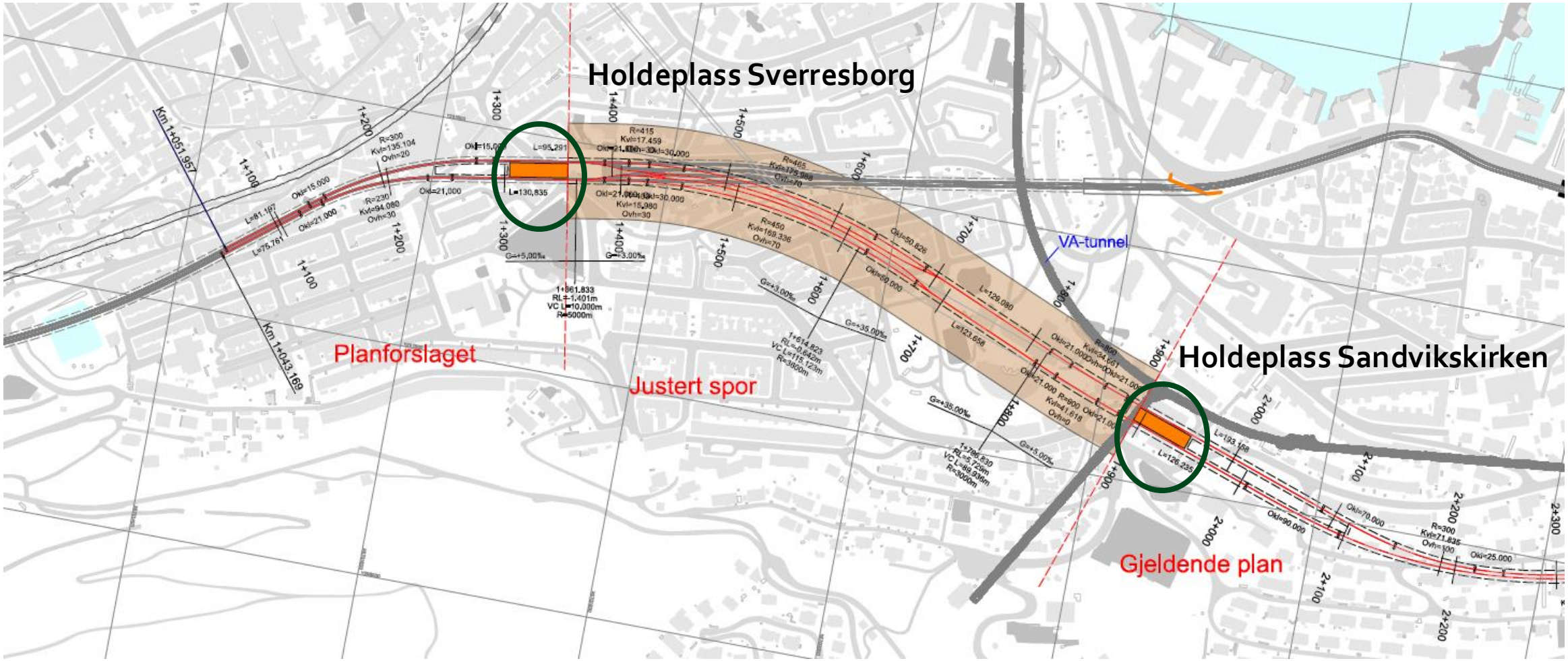
Miljøløftet

Alternativ trasé - fra byrådssak

- Byrådet har vedtatt å sende på høring en variant hvor banen kobler seg på vedtatt tunneltrasé ved Sandvikskirken.
- Sikkerhetsventil i tilfelle høringsrunden viser at løsningen i Sjøgaten ikke lar seg gjennomføre.
- Varianten unngår dagstrekningen gjennom Sjøgaten og Sandvikstorget, men går i tunnel til Amalie Skrams vei.

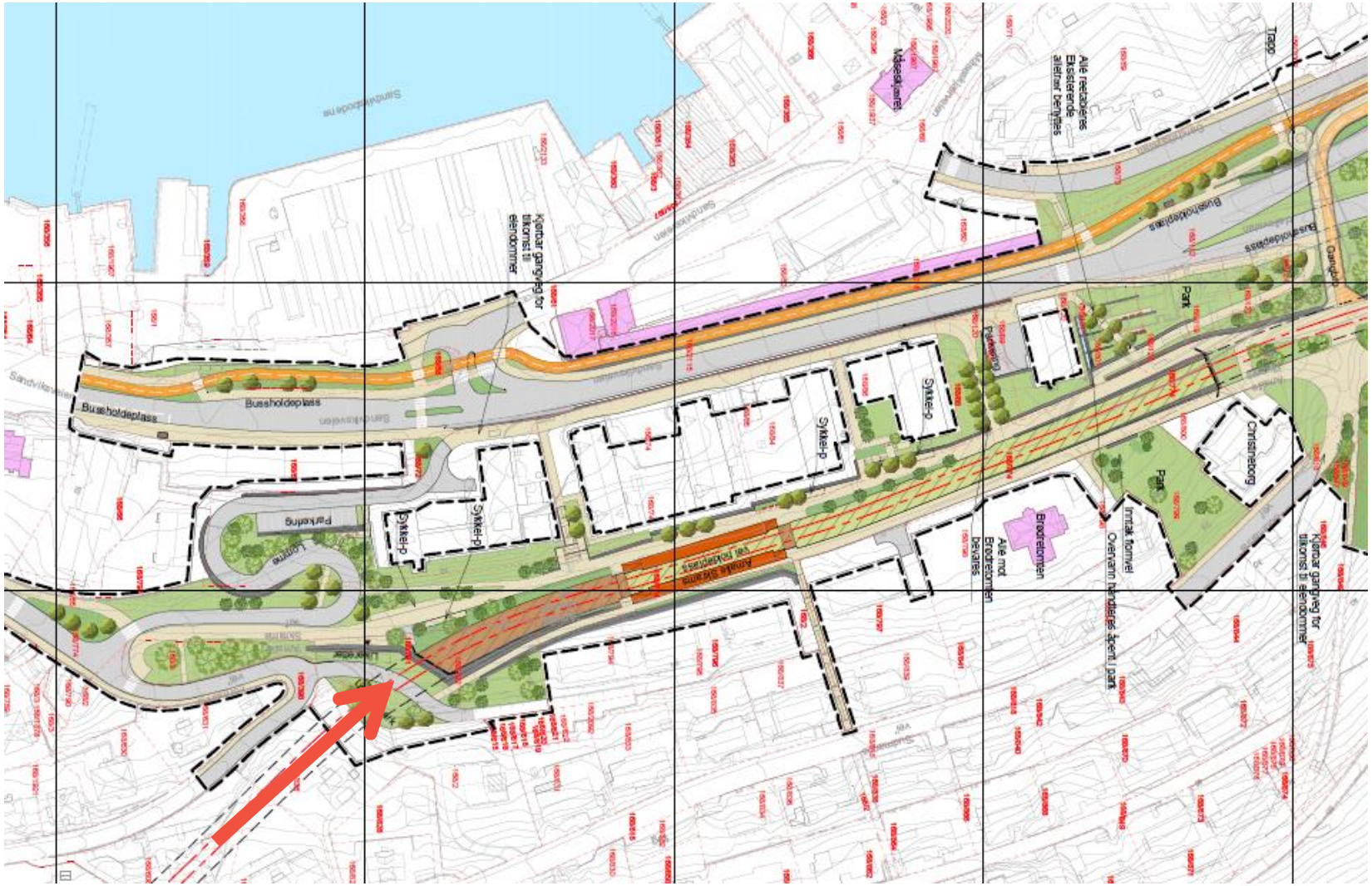

Alternativ trasé – sammenkobling

Vedtatt plan Sandviken

- Vedtatt i 2023
- Bybanetrasé i tunnel frem til Amalie Skrams vei
- Holdeplasser ved Sandvikskirken (underjordisk) og i Amalie Skrams vei
- Hovedsykkelruten i Sandviksveien

Miljøløftet

Fremdrift og videre prosess

SAMMEN OM

Miljøløftet

Bergen kommune | Alver kommune | Askøy kommune | Bjørnafjorden kommune | Øygarden kommune
Vestland fylkeskommune | Jernbanedirektoratet | Statens vegvesen | Statsforvaltaren i Vestland

Planforslag og teknisk forprosjekt – dokumenter til offentlig ettersyn

- Plankart
- Reguleringsbestemmelser
- Planbeskrivelse
- Illustrasjonsplan
- Teknisk forprosjekt
  - Rapport og tegninger
- Grunnlagsnotater
- Konsekvensutredning verdensarven (KUVA)
- Tilleggsutredning konsekvensutredning kulturmiljø

Vedlegg til planbeskrivelsen:

- ✓ Støyrapport
- ✓ Risiko- og sårbarhetsanalyse
- ✓ Miljøprogram
- ✓ Kostnadsoppsummering
- ✓ Nyttekostnadsanalyse
- ✓ Kulturminnedokumentasjoner
- ✓ RAMS-vurdering
- ✓ Med flere

Klasse: Åpen

Videre prosess

- Offentlig ettersyn:
  - Alle berørte grunneiere og naboer er varslet med brev
  - Offentlig høring i perioden 31.10. – 12.12.2026
  - Alle kan komme med merknader til planforslagene
- Vedtatt reguleringsplan:
  - Alle berørte grunneiere og naboer varsles med brev
  - Alle kan sende inn klage på vedtaket

SAMMEN OM
Miljøløftet

Har du innspill til planforslaget?

Planforslaget er på høring og offentlig ettersyn 31.10.2026 – 12.12.2026:
– på våre kunngjøringssider på nett: kunngjøringer
– og i digitalt planregister: planregister

Du kan sende dine innspill via merknadsboksen på kunngjøringssiden,
– per e-post: postmottak.planogbygg@bergen.kommune.no
– eller per post: Bergen kommune, Plan- og bygningsetaten,
Postboks 7700, 5020 Bergen

Har du spørsmål som ikke blir besvart i dagens møte?
På kontordagen onsdag 18. november klokken 13-19 kan vi hjelpe deg én til én.
Sted: Innbyggerservice, Kaigaten 4.

SAMMEN OM
Miljøløftet

Mer informasjon

– Miljøløftet Bybanen fra sentrum til Åsane

– Byrådssakene:
  – Sak 1188.1/26 Hovedsykkelruten Torget - Skuteviken
  – Sak 1188.3/26 Bybanen sentrum - Sandviken

– Kontaktinfo ved spørsmål:
  – Prosjektleder Torhild Wiklund e-post: torhild.wiklund@bergen.kommune.no
  – Saksbehandler Bybanen Helga Rasten e-post: helga.rasten@bergen.kommune.no
  – Saksbehandler sykkel Thale Haverkamp e-post: thale.haverkamp@bergen.kommune.no

SAMMEN OM Miljøløftet

Bybanen – et prosjekt i Miljøløftet

- Bybanen inngår som et prosjekt i Miljøløftet.
- Vestland fylkeskommune og Statens vegvesen har vært med i prosjektgruppen og deltatt aktivt i prosjektet.

SAMMEN OM

Miljøløftet

Bergen kommune

Alver kommune

Askøy kommune

Bjørnafjorden kommune

Øygarden kommune

Vestland fylkeskommune

Jernbanedirektoratet

Statens vegvesen

Statsforvaltaren i Vestland

Klasse: Åpen

PAUSE

SAMMEN OM

Miljøløftet

Bergen kommune | Alver kommune | Askøy kommune | Bjørnafjorden kommune | Øygarden kommune
Vestland fylkeskommune | Jernbanedirektoratet | Statens vegvesen | Statsforvaltaren i Vestland

Spørsmål

SAMMEN
OM

Miljøløftet

Bergen kommune | Alver kommune | Askøy kommune | Bjørnafjorden kommune | Øygarden kommune
Vestland fylkeskommune | Jernbanedirektoratet | Statens vegvesen | Statsforvaltaren i Vestland